

UNIVERZITA PALACKÉHO

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza textu (analýza rozhovoru Jiang Wena)

Prosodic Analysis of the Text (Analysis of the Jiang Wen's Interview)

Olomouc 2019 Bc. Markéta Otýpková

Vedoucí diplomové práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma *Prozodická analýza textu (analýza rozhovoru Jiang Wena)* vypracovala samostatně pod dohledem vedoucího práce a uvedla jsem veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne .....

Podpis: .....

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Markéta Otýpková
Název katedry:	Katedra asijských studií
Název fakulty:	Filozofická fakulta
Název diplomové práce:	Prozodická analýza textu (analýza rozhovoru Jiang Wena)
Vedoucí diplomové práce:	doc. Mgr. David Uher, PhD.
Počet znaků:	114 701
Počet stran:	92
Počet příloh:	5
Klíčová slova:	suprasegmentální fonologie, moderní hovorová čínština, prozodická transkripce, lineární členění, rytmické členění, Oldřich Švarný

Tato magisterská diplomová práce se zabývá prozodickou rovinou jazyka a dává si za cíl zanalyzovat a zodpovědět základní otázky charakteru čínského textu. Její primární předlohou se stala rozsáhlá celoživotní práce prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc. (1920-2011), který se soustavně věnoval problematice prozodických rysů čínštiny, a vytvořil tak dílo, které ve světové sinologii nemá obdoby. Rozsah a charakter výchozího materiálu, jež je prozodicky transkribován dle pravidel Oldřicha Švarného, byl zvolen tak, aby bylo dosaženo objektivních a přesných výsledků kvantitativní analýzy lineárního a rytmického větného členění, v rámci níž je pozornost zaměřena na konkrétní prozodické jevy. Zpracování této magisterské práce bylo umožněno díky účelové podpoře na specifický vysokoškolský výzkum udělený roku 2018 Univerzitě Palackého v Olomouci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (grant FF_2018_024).

Resumé výsledků:

Analyzovaný vzorek se skládá z 81 vět, 204 kól, 427 segmentů, 1 111 slov a 1 494 slabik. Průměrná délka věty jsou 3 kóla, průměrná délka kóla jsou 2 segmenty, průměrná délka segmentu jsou tři slova, průměrná délka slova je 1 slabika. V rámci segmentů je nejproduktivnější descendentní rytmický sled, v rámci kól je nejdominantněji zastoupen akronymický rytmický sled.

Ráda bych tímto srdečně poděkovala panu doc. Mgr. Davidu Uhrovi, PhD. za odborné vedení této práce, za cenné rady a připomínky v průběhu jejího zpracování a za vstřícný a ochotný přístup.

Obsah

1	Úvod	12
2	Teoretická část.....	14
2.1	Prozodická transkripce čínštiny a její použití	14
2.2	Stylistika mluveného a psaného jazyka.....	16
2.2.1	Vymezení a definice stylistiky.....	16
2.2.2	Verbální komunikace	16
2.2.2.1	Stylotvorné faktory subjektivní.....	18
2.2.2.2	Stylotvorné faktory objektivní	18
2.2.3	Mluvené a psané komunikáty	19
2.2.3.1	Komunikáty mluvené	19
2.2.3.2	Komunikáty psané.....	21
2.3	Lineární větné členění	22
2.4	Rytmické větné členění	23
2.5	Přízvučnost (iktovost) slabik.....	24
2.6	Sedm stupňů prominence	24
2.7	Rytmické sledy.....	28
2.7.1	Ascendentní rytmičtý sled.....	28
2.7.2	Descendentní rytmičtý sled.....	29
2.7.3	Akronymický rytmičtý sled	29
3	Praktická část	31

3.1	Korpus	31
3.1.1	Metody a postupy zhotovení	31
3.1.2	Výsledná podoba korpusu	32
3.2	Rychlost promluvy	40
3.3	Fonetická analýza	41
3.3.1	Analýza lineárního členění textu	41
3.3.1.1	Délka analyzovaného vzorku	41
3.3.1.2	Průměrná délka věty	41
3.3.1.3	Průměrná délka kóla	42
3.3.1.4	Průměrná délka segmentu	42
3.3.1.5	Průměrná délka slova	44
3.3.2	Analýza rytmického členění textu	45
3.3.2.1	Iktové slabiky	45
3.3.2.2	Rytmy v segmentech	45
3.3.2.2.1	<i>Jednoslabičné segmenty</i>	47
3.3.2.2.2	<i>Dvouslabičné segmenty</i>	48
3.3.2.2.3	<i>Třislabičné segmenty</i>	49
3.3.2.2.4	<i>Čtyřslabičné segmenty</i>	52
3.3.2.2.5	<i>Pěťslabičné segmenty</i>	57
3.3.2.2.6	<i>Šestislabičné segmenty</i>	62
3.3.2.2.7	<i>Sedmi- a víceslabičné segmenty</i>	66
3.3.2.2.8	<i>Celkové shrnutí o iktech a rytmech v rámci segmentů</i>	68
3.4	Analýza kól	74

3.4.1	Velikost kól.....	75
3.4.2	Pozice rytmického sledu v rámci kól.....	76
3.4.3	Rytmy v kólech.....	77
3.4.4	Celkové shrnutí o rytmech v rámci kól.....	84
4	Závěr	86
5	Resumé	88
6	Seznam literatury a internetových zdrojů.....	89
6.1	Prameny.....	89
6.2	Seznam literatury	89
6.3	Seznam internetových zdrojů.....	90
7	Seznam příloh	92

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka č. 1: Četnost výskytu jedno – až osmislabičných segmentů

Tabulka č. 2: Četnost výskytu jedno – až čtyřslabičných slov

Tabulka č. 3: Četnost výskytu jedno – až osmislabičných segmentů s jednou až se čtyřmi arzemi

Tabulka č. 4: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů podle polohy iktů ve dvouslabičných segmentech

Tabulka č. 5: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v tříslabičných segmentech

Tabulka č. 6: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů ve čtyřslabičných segmentech

Tabulka č. 7: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v pětislabičných segmentech

Tabulka č. 8: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v šestislabičných segmentech

Tabulka č. 9: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v sedmi – a vícislabičných segmentech

Tabulka č. 10: Jednoiktové segmenty

Tabulka č. 11: Dvouiktové segmenty

Tabulka č. 12: Tří - a víceiktové segmenty

Tabulka č. 13: Segmenty s jedním, dvěma a třemi – a více iktů

Tabulka č. 14: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v celém analyzovaném korpusu

Tabulka č. 15: Zastoupení kól podle počtu segmentů

Tabulka č. 16: Poloha segmentů v kólech

Tabulka č. 17: Typy kól

Tabulka č. 18: Rytmičké sledy v rámci kól typu A

Tabulka č. 19: Rytmičké vzorce v rámci kól typu B, typu C a typu D

Grafy

Graf č. 1: Procentuální zastoupení jedno - až osmislabičných segmentů

Graf č. 2: Procentuální zastoupení jedno - až čtyřslabičných slov

Graf č. 3: Procentuální zastoupení jedno – až čtyřiktových segmentů v rámci celkového počtu analyzovaných segmentů

Graf č. 5: Procentuální zastoupení tříslabičných segmentů podle polohy iktů

Graf č. 6: Procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle typu rytmu

Graf č. 7: Procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle polohy iktů

Graf č. 8: Procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle typu rytmu

Graf č. 9: Procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle polohy iktů

Graf č. 10: Procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle typu rytmu

Graf č. 11: Procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle polohy iktů

Graf č. 12: Procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu s ohledem na počet iktů

Graf č. 13: Procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu bez ohledu na počet iktů

Graf č. 14: Procentuální zastoupení rytmických sledů v rámci kól typu A

Graf č. 15: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu B

Graf č. 16: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu C

Graf č. 17: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu D

Seznam zkratk

DE	descendentní rytmický sled
AS	ascendentní rytmický sled
AKR	akronymický rytmický sled
p	předklonka (proklitikum)
e	příklonka (enklitikum)

Ediční poznámka

K přepisu čínských znaků do latinky byla použita výhradně oficiální čínská standardní transkripce *pinyin* 拼音, doplněna o prozodické značení. Čínské znakové písmo je v této magisterské diplomové práci uvedeno ve zjednodušené formě (*jiǎntǐzì* 简体字). Prozodická transkripce je zapsána pomocí fontu Courier New.

1 Úvod

Tato magisterská diplomová práce, která je vázána na rozsáhlé celoživotní dílo prof. PhDr. Oldřicha Švarného, CSc., přispívá k rozsáhlejšímu kvantitativnímu zkoumání prozodické stránky čínského jazyka. Orientuje se na výstavbu korpusu mluvené řeči a zaznamenání jejich prozodických rysů, na základě čehož si dává za cíl zanalyzovat a zodpovědět základní otázky charakteru čínského textu.

Jestliže je čínština studována jako cizí jazyk, zcela zásadní je soustředit se na patřičné zvládnutí její fonologie, a to jak v segmentální, tak i v suprasegmentální rovině. Nicméně, fonologický plán moderní čínštiny je velmi komplikovaný. Z důvodu absence flektivních koncovek je při členění věty hojně využíváno rytmu řeči, neboli umístování iktů, rozlišování tónové prominence slabik a jejich spojování do větších celků, které je realizováno lineárním větným členěním.¹

Lineární členění a stupně prominence zachycuje prozodická transkripce, speciálně upravený zápis, který dokáže správně reflektovat určité jedinečné provedení dané věty. Autorem prozodické transkripce je prof. Švarný. V průběhu svého života ji soustavně rozvíjel a zdokonaloval a významnou měrou tak obohatil světovou sinologii.

Porozumění této transkripci je bezpochyby nutnou součástí studia čínského jazyka, a ačkoliv v současnosti již v oblasti prozodie moderní čínštiny dochází k poměrně výraznému rozvoji, přičemž výzkumy se orientují zejména na zaznamenávání prozodických rysů mluvené řeči, podstatné je neustálé rozšiřování dosavadních znalostí o typologické charakteristice jazyka.

Vybraným materiálem a samotným podkladem pro tuto práci je nahrávka rozhovoru Jiang Wena, čínského herce, scenáristy a režiséra, narozeného v čínské provincii Hebei. Nejedná se tedy o izolované věty, ale o souvislou promluvu, následně převedenou do souvislého textu. Tento text je dále prozodicky transkribován dle pravidel prof. Švarného, přičemž pozornost je soustředěna na konkrétní prozodické jevy. Rozsah a charakter výchozího materiálu byl zvolen tak, aby bylo dosaženo co největší objektivity a přesných výsledků kvantitativní analýzy. Analyzovaná nahrávka, zaznamenaná na CD v originální zvukové podobě, je rovněž přiložena do této práce.

---

¹ ŠVARNÝ 1998: str. 3, 23

Tato diplomová práce sestává ze dvou hlavních částí, a to z části teoretické a z části praktické. Teoretická část vymezuje klíčové pojmy z oblasti prozodie, pojednává o prozodické transkripci čínštiny a jejím použití a vzhledem k charakteru podkladu, který byl zvolen pro tuto práci, se soustředí taktéž na stylistiku mluvených a psaných komunikátů a na rozdíly mezi nimi.

Praktická část se zabývá podrobnou analýzou lineárního a rytmického větného členění. Detailní rozbor se chronologicky věnuje hodnocení množství a průměrných délek menších větných celků, jakými jsou kóla, segmenty a slabiky, dále pak rychlosti promluvy a rytmickému členění, kdy je zjišťován počet iktů a typy rytmických sledů v rámci segmentů. V neposlední řadě je pozornost zaměřena také na analýzu kól, která v rámci zkoumaného vzorku objasňuje otázku pozice rytmických sledů v kólech a výskyt rytmických vzorců v rámci kól. Závěrem se tak pokusím vymezit nejproduktivnější rytmický sled v rámci segmentů i nejproduktivnější kombinaci rytmických sledů v rámci kól.

2 Teoretická část

V této části se zaměřím na zákonitosti prozodického systému prof. Oldřicha Švarného. Pozornost budu věnovat vymezení a definování základních pojmů, týkajících se prozodické roviny jazyka, a celkovému popisu prozodických rysů čínštiny, s nimiž budu následně pracovat v rámci části praktické, a jejichž pochopení tak bude pro porozumění této práci stěžejní.

Konkrétně se budu zabývat uvedením do prozodické transkripce čínštiny a jejího použití, vymezením pojmů lineární větné členění, rytmické větné členění, přízvučnost (iktovost) slabik a sedm stupňů prominence. Definuji také pojmy ascendentní rytmus, descendentní rytmus a akronymický rytmus.

Vzhledem k charakteru podkladu, který byl zvolen pro tuto práci, pojednává teoretická část také o stylistice, přičemž se soustředí zejména na povahu mluvených a psaných komunikátů a na rozdíly mezi nimi.

2.1 Prozodická transkripce čínštiny a její použití

Prozodická transkripce zachycuje důležité prozodické rysy řeči, mezi které patří zejména stupně tónové prominence a lineární členění, tedy spojování slabik do větších větných celků.^{2,3}

Z akustického hlediska se prozodické rysy realizují pomocí změn výšky tónu, změn síly a změn délky. Přestože jsou při jazykové komunikaci nesmírně důležité, v písmu nejsou řádně zachyceny. Tato okolnost nijak nevádí rodilým mluvčím jazyka, kteří si prozodii mateřštiny osvojují od počátku svého života, potíže však mají ti, kteří se danému jazyku učí jako cizímu.⁴

Konkrétně čínština má prozodickou stránku mimořádně komplikovanou. Je známo, že se řádné studium čínštiny neobejde bez znalosti tónů, a ačkoliv proto bývá soustředěno na trénování realizace tónů na izolovaných slabikách, nadto bývá prozodie většinou diskutována pouze minimálně či vůbec.⁵

---

² Viz 2.3 Lineární větné členění

³ TRÍSKOVÁ 2011: str. 40

⁴ Tamtéž: str. 41

⁵ Tamtéž: str. 41

Zůstává zde tak mnoho témat, která jsou při studiu opomíjena, avšak kterými je nutné se zabývat – co se děje s tóny v souvislé řeči, jak interagují s přízvukem a mnoho dalších. K objasnění těchto témat slouží prozodická transkripce, speciálně upravený pinyinový zápis, který dokáže správně reflektovat určité jedinečné provedení dané věty. Napomáhá tak k pochopení toho, jak správně umisťovat přízvuky a jak členit řeč, stejně jako jak klást předěly na patřičná místa.⁶

Prof. Oldřich Švarný svou prozodickou transkripci rozvíjel a zdokonaloval téměř šedesát let a v současné době se objevuje v různých variantách v několika učebních a jazykových materiálech, jichž je Švarný autorem. Právě z důvodu velice dlouhého vývoje práce na prozodické transkripci dochází k tomu, že se Švarného publikace mezi sebou liší její použitou verzí, přičemž vývoj Švarného prozodické transkripce podrobně mapuje H. Trísková v článku „*Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze*“ z roku 2011.^{7,8}

Ke koncipování prozodické transkripce prof. Švarného inspirovalo několik publikací, mezi nimiž je možné zmínit například učebnici *Beginning Chinese*⁹ (1963), jejímž autorem je John DeFrancis, slovník *Dictionary of Spoken Chinese*¹⁰ (1966), který vyšel na Yale University, Institute of Far Eastern Languages nebo *Fonetika kitajského jazyka*¹¹ (1972) ruského sinologa A. N. Spěšněva.¹²

Při vývoji prozodické transkripce nebylo spoléháno pouze na auditivní dojem, ale bylo také použito metody strojového zpracování nahrávek řeči, čímž si Švarný potvrdil adekvátnost své prozodické transkripce. Obrovský objem zvukového materiálu, který prof. Švarný analyzoval a poté prozodicky označil pomocí své prozodické transkripce, nemá ve světové sinologické literatuře obdoby.^{13,14}

Prozodická transkripce textu je časově poměrně náročný proces, přičemž přepis jedné minuty nahrávky trvá přibližně jednu hodinu. Jejím základem je čínská transkripce pinyin bez tónových značek. Za opakovaného poslouchání nahrávky členíme jednotlivé

---

⁶ Tamtéž: str. 41

⁷ POSPĚCHOVÁ: str. 21

⁸ TRÍSKOVÁ: str. 46

⁹ DE FRANCIS, John. *Beginning Chinese*. New Haven, 1976.

¹⁰ *Dictionary of Spoken Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1966.

¹¹ SPĚŠNĚV, Nikolaj Alexejevič: *Fonetika kitajského jazyka*. Leningrad: Izd. Leningradskogo universiteta, 1972.

¹² TRÍSKOVÁ: str. 45

¹³ Tamtéž: str. 48-50

¹⁴ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 21

věty na kóla a segmenty.¹⁵ V segmentech pak označíme prozodické vrcholy, tj. slabiky s výraznou prominencí i slabiky s méně výraznou prominencí.¹⁶ Na závěr je potřebné ověřit si, zda zápis v prozodické transkripci odpovídá rytmu celé věty. Pro kontrolu správného zápisu tónové křivky je možné použít počítačový software Praat.¹⁷

2.2 Stylistika mluveného a psaného jazyka

2.2.1 Vymezení a definice stylistiky

Stylistika je v současné době pojímána převážně jako dílčí jazykovědná neboli lingvistická disciplína, jejímž předmětem je jazyk ve své komunikační funkci a ve specifických funkcích dalších. V celé šíři svého zkoumání sleduje jazyk jako komunikační prostředek a posuzuje mnohvrstevnost výstavby komunikátů, tj. základních jednotek sdělování, od vrstvy jazykové až po principy výstavby kompoziční, textové. Svůj cíl spatřuje v zobecnění stylizace a zákonitostí výstavby verbálních komunikátů ve všech sférách verbální komunikace.^{18,19}

Vzhledem k širokému záběru této lingvistické disciplíny a různým metodám jejího zkoumání lze jednotlivě dále vyčlenit stylistiku obecnou a stylistiku konkrétního jazyka, dále dle časového aspektu také stylistiku synchronní a diachronní. Nadto stylistiku orientovanou nejen lingvisticky, ale i literárně, stylistiku teoretickou a praktickou, z aspektu konfrontačního pak také stylistiku srovnávací, konfrontační.²⁰

2.2.2 Verbální komunikace

Verbální komunikace je nejrozšířenější formou komunikace v lidské společnosti.²¹ Dochází při ní k výměně myšlenek pomocí slovních prostředků, tj. pomocí přirozeného jazyka. Výsledkem verbální komunikace jsou verbální komunikáty neboli texty, promluvy, jazykové projevy. Verbální komunikace představuje neustále probíhající proces, který je silně diferencován podle toho, co chceme jiným lidem říci, komu a jak to chceme sdělit, jakou formou, s jakým záměrem a cílem a jakou funkci své komunikace

---

¹⁵ Viz 2.3 Lineární větné členění

¹⁶ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

¹⁷ Tamtéž: str. 21

¹⁸ MINÁŘOVÁ 2011: str. 12 - 13

¹⁹ JEFFRIES, MCINTYRE 2010: str. 3

²⁰ MINÁŘOVÁ 2011: str. 14

²¹ ROCCI, SAUSSURE 2016: str. 10

přikládáme. Rozsah stylové diferenciacie jazyka je především odrazem funkce jazyka v současné společnosti a její komunikaci a právě stylistickou funkčnost jazyka a s ní spjatou stylistickou různost výrazových prostředků, zvláště prostředků jazykových, sleduje stylistika.²²

Při úsilí o kultivovanou verbální komunikaci jsou předpokládány tyto skutečnosti: Komunikant, tedy autor textu, mluvčí nebo pisatel, by měl znát jazyk, jímž komunikuje, a osvojit si jeho systém a zákonitosti. Dále by měl komunikovat jazykově správně a stylisticky vhodně a vytríbeně.²³

Jazyková správnost textů spočívá v jejich správnosti lexikální a gramatické. Vyjadřování jazykově správné pak předpokládá respektování a dodržování příslušných jazykových norem ve všech rovinách (vrstvách) jazyka. Vedle jazykové správnosti je nutno dbát také na stylistickou vytríbenost textu. A tudíž, pro kulturu komunikace je důležitý nejen vhodný výběr slov a slovních spojení, ale také dokonalá stylizace a kompozice textu. Při kultivované komunikaci je potřeba respektovat existující, obecně platné normy stylistické neboli slohové, které předpokládají, že při tvorbě textů bude respektován požadavek jasnosti a srozumitelnosti komunikace.²⁴

Komunikační proces probíhá vždy za určité komunikační situace. Tu vytvářejí nejen účastníci komunikace – komunikanti, ale také celý soubor přítomných a působících faktorů objektivních a subjektivních. Stylistika jako vědní disciplína tedy bere v úvahu nejen objektivní podmínky vzniku komunikátů, ale i subjektivní předpoklady jejich stylové podoby.²⁵

Subjektivní faktory jsou odrazem původce komunikátu – subjektu, objektivní faktory odráží objektivní okolnosti, které plynou ze všeho, co autora obklopuje, co jeho projev podmiňuje a doprovází – tedy z okolí – objektu. Všem faktorům, které nějakým způsobem ovlivňují výsledný styl komunikace, ať už z pohledu subjektivního či objektivního, říkáme slohotvorné neboli stýlotvorné faktory.²⁶

---

²² MINÁŘOVÁ 2011: str. 11-12

²³ Tamtéž: str. 18

²⁴ Tamtéž: str. 18

²⁵ Tamtéž: str. 12

²⁶ Tamtéž: str. 32

2.2.2.1 *Stylotvorné faktory subjektivní*

Stylotvorné faktory subjektivní neboli personální jsou spojeny s autorem projevu, tedy se subjektem, s jeho odlišnostmi od ostatních, s jeho svérázností a individualitou. K subjektivním stylotvorným faktorům patří intelektuální a rozumová vyspělost autora, autorovy znalosti, týkající se tématu jazykové komunikace, úroveň všeobecného a odborného vzdělání autora, popřípadě jeho zařazení do určitého sociálního prostředí. V jazykové komunikaci se dále odráží také schopnost abstraktního myšlení autora, jeho dovednost uspořádat myšlenky v logické posloupnosti a vyjadřovat se přesně a vytríbeně.²⁷

Za subjektivní faktory jsou považovány taktéž povahové a mentální vlastnosti autora. Dá se například předpokládat, že člověku mírnému a rozváznému nebude vlastní pronášet mluvený projev rychlý a temperamentní. Mentalitě autora bude odpovídat sled myšlenek a jazykové vyjadřování. Rovněž momentální fyzická dispozice či indispozice a psychický stav může ovlivňovat mluvený projev. Na projevu autora se dále mohou projevit také osobní sklony, zájmy, záliby, zvyklosti aj.²⁸

2.2.2.2 *Stylotvorné faktory objektivní*

Objektivní neboli mimopersonální (impersonální) faktory jsou při utváření komunikátu přítomny vždy. Představují faktory související s objektem, s okolní skutečností. Patří k nim základní funkce textu i specifický cíl komunikace, ráz komunikace, situace kolem vzniku textu, prostředí jeho realizace aj.²⁹

Rovněž užitou formu vyjádření, a to mluvenou nebo psanou, lze pokládat za objektivní stylotvorný faktor a nelze opomenout také možnost nebo nemožnost přípravy komunikátu, která ostatně vždy plyne z objektu a celkové situace v průběhu komunikačního procesu. Nedá se vyloučit ani monologičnost a dialogičnost (resp. polylogičnost) v závislosti na počtu adresátů a na způsobu vedení komunikace, dále pak zvolený jazykový kód, který si sice vybírá autor, ale vždy v závislosti na komunikačním

---

²⁷ Tamtéž: str. 41-43

²⁸ Tamtéž: str. 41-43

²⁹ Tamtéž: str. 32-33

prostředí a na celkové komunikační situaci. Do jisté míry je ovlivňujícím stylovým faktorem také téma komunikace.³⁰

2.2.3 Mluvené a psané komunikáty

Jako nejvýraznější vzhledem k vyjadřovací dichotomii se jeví rozdíly, plynoucí z užití formy, tj. rozdíly mezi formou mluvenou a psanou. Jedná se tedy o oblast komunikátů mluvených a oblast komunikátů psaných, které jsou považovány za sféry opoziční. Ty se od sebe liší nejen podobou a charakterem výrazových prostředků, ale i stránkou stylizační a kompoziční,³¹ přičemž rozdílnost těchto dvou sfér je nevyhnutelná, neboť jsou produktem naprosto odlišných komunikačních situací.^{32,33}

2.2.3.1 Komunikáty mluvené³⁴

Jeví se účelné dělit mluvené projevy v základě na oficiální a neoficiální, či snad ještě lépe na formální a neformální. Co do připravenosti jsou projevy buď předem připravené, nepřipravené, tudíž spontánní, či napůl připravené, které nejsou připraveny doslova, avšak jsou předem promyšlené a většinou mívají písemně zachycenou předlohu. Závažný je rozdíl mezi projevy čtenými a nečtenými. Velký dosah pro výstavbu projevů má dále také rozdíl mezi projevy monologickými a dialogickými a nelze opomenout ani rozdíly co do stupně veřejnosti. Je patrné, že se jednotlivé vlastnosti projevu nevyklučují, nýbrž v jednotlivých projevech dochází k jejich různému kombinování.³⁵

Jazykové vyjádření v komunikátech mluvených bývá zvyrazněno prozodickými zvukovými prostředky. Mluvčí může různě měnit tempo projevu, sílu hlasu, hlasitostí dokáže zdůraznit všechno podstatné a pro komunikaci volí vhodnou dynamičnost a intonaci. Na mluvené jazykové komunikaci se dále podílejí také prostředky nejazykové, označované jako nelingvální nebo paralingvální. Patří k nim mimika a gestikulace. Tyto prostředky doprovázejí každý mluvený komunikát a vyjadřují emocionální postoj autora k obsahu a cíli projevu i k adresátovi. V bezprostředním dialogu mohou úplně nahrazovat

---

³⁰ Tamtéž: str. 32-33

³¹ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 80-81

³² MINÁŘOVÁ 2011: str. 36

³³ CRYSTAL, 1987: s. 179

³⁴ Viz 3.1.2 Výsledná podoba korpusu; 3.2 Rychlost promluvy

³⁵ DANĚŠ 1969: str. 95-109

jazykovou komunikaci, kdy jednoznačnou komunikační hodnotu mohou mít gesta souhlasu, odmítnutí, vyjádření pochybností, údivu, znamení o směru apod.^{36,37}

Mluvená komunikace je příznačná především pro styl běžně dorozumivací, tj. hovorový, zatímco u jiných funkčních stylových sfér nejsou mluvené projevy tak výrazně odlišené od psaných. Ostatní stylové sféry zahrnují verbální komunikaci převážně psanou, pouze v menší míře mluvenou. Širší je pouze sféra mluvené žurnalistiky, tedy mluvená komunikace ve sféře zpravodajské a publicistické, dále pak sféra řečnictví. U odborného stylu se mluvené komunikáty vyskytují ve sféře vědecké jako vědecké rozpravy a diskuze.³⁸

Obecně se dá tvrdit, že mluvené komunikáty bývají ve srovnání s psanými většinou spontánní a jsou bezprostředně spjaty s konkrétní situací, za níž verbální komunikace probíhá. Projev může být více či méně zasažen subjektivitou nebo emocionalitou při nazírání na téma, bývá dynamičtější a konkrétnější, což je například ovlivňováno přímým kontaktem s posluchači.³⁹

Mluvený text, zejména pak dialog, je charakteristický určitou mírou neuspořádanosti, je volně strukturovaný a může docházet k prolínání témat nebo motivů. Nepociťuje se nutnost pevně organizovat větu či souvětí, přeroknutí se nehodnotí negativně a velkou úlohu má intonace a dynamika řeči.⁴⁰ Specifický ráz mluvené formy textu spočívá v uplatnění kontaktních prostředků, z monologů bývá zřejmá záměrná stylizace kontaktu s adresátem.⁴¹

Ačkoliv je zřejmé, že jsou v mluvených textech více zastoupeny prostředky hovorové nad knižními, s tendencí k nespisovnosti, zatímco v psaných je tomu naopak, nelze tuto tendenci absolutizovat, neboť stylová podoba se mj. odvíjí také od rázu projevu. Jde o dichotomii komunikace soukromé a veřejné. Je přirozené, že s narůstáním oficiálnosti, společenské závažnosti a vědomého a účelového záměru vyjadřovat se

---

³⁶ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 81

³⁷ MINÁŘOVÁ 2011: str. 37

³⁸ Tamtéž: str. 37-38

³⁹ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 80-82

⁴⁰ ČECHOVÁ 1997: str. 136

⁴¹ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 81-82

kultivovaně a působit na adresáty esteticky, inklinuje nejen psané, ale i mluvené vyjadřování ke spisovnosti a stylové vytríbenosti.^{42,43}

Nicméně, spolu s postupným uvolňováním komunikačních a stylových norem v současnosti,⁴⁴ kdy se nespisovné vyjadřování dá mimo jiné dílem považovat také za prostředek lokální a regionální společenské soudržnosti, ve spojitosti dále také s modelem důvěrnosti, citové angažovanosti či sounáležitosti, proniká i do veřejné mluvené komunikace stále více nespisovnost, tedy nemodelové a do velké míry reflexní vyjadřování.^{45,46}

2.2.3.2 *Komunikáty psané*

Při stýlotvorném procesu psaném, a to s výjimkou soukromého sdělení, setrváváme většinou na dodržování jazykových a stylových norem, na respektování kodifikace. Díky tomu, že máme při tvorbě psaného textu obvykle čas a možnost promyšleně realizovat více či méně připravený plán, je dána jeho větší komplexnost a explicitnost.⁴⁷

V písemném projevu převažuje hypotaxe, která umožňuje vyšší koncentraci obsahu na malém prostoru a obsah je zprostředkován ve větších myšlenkových celcích.⁴⁸ Psané komunikáty představují z větší části vyjadřování intelektualizované, které zachovává neutrálnost s jistými rysy knižnosti, a to nejen v rovině syntaktické, ale také lexikální a gramatické. Neplatí to však obecně pro komunikáty každé stylové sféry. Už poněkud modifikovaný stylový charakter mají ty psané texty, které jsou určeny k ústnímu přednesu, neboť už psaná předloha (příprava) může představovat komunikát se záměrnou stylizací hovorovosti, bezprostřednosti, a tedy mluvenosti.⁴⁹

---

⁴² Tamtéž: str. 81-82

⁴³ CHLOUPEK 1986: str. 15 - 16

⁴⁴ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 82

⁴⁵ CHLOUPEK 1986: str. 15-16

⁴⁶ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 81-82

⁴⁷ HOFFMANOVÁ 1997: str. 77

⁴⁸ HASILOVÁ 2011: str. 64

⁴⁹ ČECHOVÁ, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ 2008: str. 82

2.3 Lineární větné členění

Čínština za účelem lineárního členění vět a souvětí využívá v hojné míře rytmu řeči. Rytmičké členění vět je závislé na tempu řeči, logickém či kontrastivním přízvuku, neutrální či expresivní výslovnosti a na délce dané věty.⁵⁰

V prozodické analýze se věty a souvětí při prozodické transkripci dělí na menší významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, které nazýváme kóla,⁵¹ jejichž průměrná délka je asi 6 – 7 slabik.⁵² Délka kól je částečně závislá na délce a složitosti vět, přičemž v delších větách či souvětích bývá délka kóla v průměru o něco málo delší. Bývají zakončena přeryvem, tedy pauzou, trvající zlomek až 0,75 sekundy nebo i více, společně s tázací neukončující nebo ukončující intonací.⁵³

Přeryvy, jinými slovy hranice kól, se zpravidla shodují s hranicemi vět.⁵⁴ S menší četností se ale objevují taktéž po preverbálních jmenných členech, po vazbách prepozičních sloves s předmětem, mezi jednotlivými členy výčtů, mezi predikativem či predikativním komplexem a postverbálními jmennými členy.^{55,56}

Pokud se kóla nachází uvnitř věty nebo souvětí, oddělujeme je čárkou. Průměrná délka kól není závislá na tempu řeči, částečně se však odvíjí od délky či složitosti vět, což tedy znamená, že v delších souvětích mohou být kóla v průměru o něco málo delší.⁵⁷

Kóla se v závislosti na svém lexikálním složení a gramatické stavby dále rozpadají na ucelené dílčí celky zvané segmenty. Seskupování segmentů do kól se realizuje na základě principu fyziologického, tj. dýchání a k němu potřebné pauzy a na základě principu komunikativního, tj. myšlenkový obsah sdělení.^{58,59}

Segmenty mohou být sestupné nebo vzestupné sledy dvou a více slabik či jednotlivé iktové slabiky. Sestupným sledům mohou předcházet proklitika (předklonky),

---

⁵⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 9

⁵¹ Jednotné číslo: **kólon**, množné číslo: **kóla**

⁵² V konkrétním analyzovaném vzorku 7,33 slabiky - viz 3.3.1.3 Průměrná délka kóla

⁵³ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 9-10

⁵⁴ Tamtéž: str. 9-10

⁵⁵ TRÍSKOVÁ 2011: str. 12

⁵⁶ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 24

⁵⁷ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 9-10

⁵⁸ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 24

⁵⁹ CAO 2000: str. 16-20

ke sledům vzestupným se mohou připojovat enklitika (příklonky) či sledy atonických příklonných slabik.⁶⁰

Průměrná délka segmentů je oproti kólům více závislá na tempu řeči a je daleko variabilnější, přičemž v průměru se pohybuje mezi 2,5 – 4,5 slabiky.^{61,62} Při pomalejší promluvě se segmenty zkracují, zatímco při rychlejší promluvě mají tendenci prodlužovat se.⁶³ Důsledkem vytváření delších segmentů bývá oslabování či neutralizování iktových slabik.^{64,65}

Slova, která se seskupují v jeden segment, dáváme dohromady pomocí spojovníku.⁶⁶ Při slučování slabik do segmentů jsou ponechány pohromadě slabiky, která tvoří dvoislabičná a tříslabičná kompozita.⁶⁷ Jednoslabičná slova se seskupují navzájem do binárních dvojic, nebo se připojují k již utvořeným dvoislabičným a víceslabičným kompozitům ve formě proklitik, enklitik či jako slabiky iktové. Pouze ve vzácných případech zůstávají jako osamocené plně tónické segmenty.⁶⁸

2.4 Rytmické větné členění

V čínském jazyce se pro účely členění věty a souvětí užívá rytmu řeči mnohem častěji, než je tomu například v jazyce českém. Rytmus řeči je zde velmi důležitý, neboť v čínštině zcela chybí členění dané flektivními koncovkami a shodou.⁶⁹

Rytmické členění se odvíjí od tempa řeči, způsobu výslovnosti věty a logického nebo kontrastivního zdůraznění určitého členu v rámci věty. Dále je také závislé na délce dané věty nebo na způsobu vyslovení věty, tedy zda je věta vyslovena expresivně nebo neutrálně. V pomalejší řeči převažují segmenty s jedním iktem nad segmenty se dvěma, případně i se třemi iktovými slabikami.^{70,71}

---

⁶⁰ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 10

⁶¹ Tamtéž: str. 11

⁶² V konkrétním analyzovaném vzorku 3,50 slabiky - viz 3.3.1.4 Průměrná délka segmentu

⁶³ ŠVARNÝ 1998: str. 24

⁶⁴ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

⁶⁵ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 10-11

⁶⁶ Tamtéž: str. 10-11

⁶⁷ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 27

⁶⁸ ŠVARNÝ 1998: str. 32

⁶⁹ Tamtéž: str. 9

⁷⁰ Tamtéž: str. 9-10

⁷¹ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

Slabiky v čínštině dělíme dle přízvučnosti na přízvučné a nepřízvučné, tj. na iktové⁷² a neiktové, přičemž iktovou slabiku označujeme jako arzi, neiktovou slabiku jako thezi.⁷³ Iktová slabika je slabika tónická, ať už plně nebo oslabeně,⁷⁴ která je prominentnější a delší než předcházející nebo i následující slabiky v rámci segmentu.⁷⁵ Arze mají tendenci být vyslovovány výše (s výjimkou třetího tónu, který je realizován na bezprostředně předcházejících a následujících slabikách) a déle než theze.⁷⁶

Pod vlivem zvyklostí z rodného jazyka Češi obvykle nedostatečně zesilují a zejména neprodlužují dostatečně ty slabiky čínských slov, které jsou přízvučné a naopak nedostatečně zkracují slabiky nepřízvučné. Je to dáno tím, že se české přízvučné slabiky vyslovují jen nepatrně silněji než slabiky nepřízvučné a délka samohlásek je v českém přízvuku bezpředmětná.⁷⁷

Podle počtu iktů dělíme segmenty na jednoiktové, dvouiktové nebo tříiktové.⁷⁸ Při pomalejším tempu řeči pozorujeme výraznější převahu jednoiktových segmentů, zatímco při rychlejší promluvě se jednoiktové segmenty snadno spojují a vytvářejí dvou- či víceiktové segmenty. V tomto procesu může dojít ke ztrátě iktovosti některých iktových slabik tónicky oslabených. Nicméně, ve srovnání s okolními slabikami atonickými, zejména pak atónovými,⁷⁹ zůstávají stále o něco málo prominentnější.⁸⁰

2.6 Sedm stupňů prominence

Tóny, přízvuk a intonace se v čínštině navzájem ovlivňují.⁸¹ Zatímco tóny a přízvuk kódují určitý morfém, intonace dává promluvě další diskurzivní význam, který je nezávislý na významu slov samotných.⁸² Při konkrétní realizaci promluvy dochází k různým modifikacím tónů, které jsou buď zdůrazňovány, nebo naopak oslabovány.⁸³

---

⁷² Iktus je rytmický přízvuk

⁷³ ŠVARNÝ 1998: str. 24

⁷⁴ Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

⁷⁵ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 11

⁷⁶ UHER, SLAMĚNÍKOVÁ 2015: str. 106

⁷⁷ ŠVARNÝ 1998: str. 58

⁷⁸ Tamtéž: str. 32

⁷⁹ Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

⁸⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 24-25

⁸¹ SHEN 1990: str. 78

⁸² GUSSENHOVEN 2004: str. 17

⁸³ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 22

V čínštině je tedy třeba rozlišovat slabiky přízvučné (tónické) od slabik nepřízvučných (atónických)⁸⁴. Z akustického hlediska se přízvuková prominence slabiky projevuje melodií ve vyšší poloze,⁸⁵ kvantitou nebo kombinací obou těchto charakteristik.⁸⁶

Jak již bylo zmíněno výše, v čínštině rozlišujeme slabiky dle prominence tónů, a to konkrétně na slabiky atónické a na slabiky tónické, jež se dále dělí na slabiky plně tónické, oslabeně tónické a na slabiky se zvýrazněnou prominencí, které nesou větný nebo kontrastivní přízvuk. Slabiky oslabeně a plně tónické mohou být arzemi a thezemi,⁸⁷ zatímco slabiky se zvýrazněnou prominencí jsou vždy jedině arzemi.^{88,89}

Délka zdůrazněných slabik je podstatně delší, než je tomu v případě slabik nezdůrazněných a tato tendence je u různých řečníků totožná.⁹⁰ Pro stanovení míry realizace tónu slabiky (tedy stupně přízvukové prominence) zavedl prof. Švarný systém sedmi stupňů prominence.^{91,92}

Jako příklady pro jednotlivé stupně přízvukové prominence jsou uvedeny konkrétní části z analyzovaného korpusu:

1. Plně tónická slabika se zvýrazněnou prominencí

- **označení:** zvýraznění příslušné slabiky v textu - bílé písmo na černém podkladu a tónová značka nad samohláskou, která je nositelem zdůrazněné prominence
- **příklad:** /sìhū/

Plně tónické slabiky mohou být arzemi i thezemi. Plně tónické arze i plně tónické theze označujeme tónovou značkou nad samohláskou slabiky:

2. Plně tónická arze

---

⁸⁴ ŠVARNÝ 1998: str. 40

⁸⁵ resp. prominence slabiky ve 3. tónu se projevuje výškou okolních slabik

⁸⁶ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 22

⁸⁷ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

⁸⁸ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 11

⁸⁹ TRÍSKOVÁ 2011: str. 46

⁹⁰ CAO 2000: str. 16-20

⁹¹ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 22

⁹² ŠVARNÝ 1991: str. 237

- **označení:** tónová značka nad samohláskou slabiky
- **příklad:** /zhēnshí/

3. Plně tónická theze

- **označení:** tónová značka nad samohláskou slabiky
- **příklad:** /dàjiā/

Oslabeně tónické slabiky mohou arze i theze. Oslabeně tónické arze označujeme horními číselnými indexy na konci příslušné slabiky. Naproti tomu, oslabeně tónické theze označujeme dolními indexy na konci slabiky:⁹³

4. Oslabeně tónická arze

- **označení:** horní číselný index na konci slabiky
- **příklad:** /huozhe³/

5. Oslabeně tónická theze

- **označení:** dolní číselný index na konci slabiky
- **příklad:** /biǎo_{xian}₄/
  - začáteční slabika se ponechává bez tónu
    - **příklad:** /wo-shuō/

Slabiky atónické mohou být dvojího typu, konkrétně se jedná o slabiky atónické neutralizované a atónické atónové. U slabik atónických neutralizovaných byl tón vypuštěn právě v tomto a ne v jiném kontextu, avšak v určitém jiném kontextu mohou být realizovány s tónem. Jsou ponechány bez označení. Atónické atónové slabiky jsou slabiky, které jsou vždy zapisovány bez tónu.⁹⁴

⁹³ ŠVARNÝ 1998: str. 26

⁹⁴ UHER, SLAMĚNÍKOVÁ 2015: str. 106

6. Atónická neutralizovaná theze

- **označení:** bez označení
- **příklad:** /j i u⁴-sh i /
  - v dané situaci se jedná o neutralizovaný tón, avšak slabiky atónické neutralizované se v určitém kontextu mohou realizovat s tónem

7. Atónická atónová theze

- **označení:** bez označení
- **příklad:** /ne i⁴-ge /

Výše zmíněné grafické označení u jednotlivých stupňů přízvukové prominence není vždy důsledné u všech slabik, a to z toho důvodu, že prozodická transkripce zároveň pracuje s několika implicitními pravidly. Tato pravidla v podstatě také brání nadměrnému množství značek v textu a zajišťují zachování jednoduchosti transkripce.⁹⁵

Jedná se o pravidlo, které říká, že pokud slabika stojí na začátku segmentu a není nijak označena, je automaticky považována za slabiku oslabeně tónickou neiktovou a od jejího označení číslem v dolním indexu je upuštěno. Toto tvrzení vychází ze skutečnosti, že všechny slabiky, které stojí na začátku segmentu, zachovávají alespoň zbytek tónu a nemůže se tedy jednat o slabiky atónické.⁹⁶

Druhým implicitním pravidlem je tzv. akronymické pravidlo.⁹⁷ Podle tohoto pravidla je ve dvouslabičných segmentech iktovou slabikou vždy slabika druhá, ve tříslabičných a čtyřslabičných segmentech jsou to pak vždy slabika první a slabika poslední, přičemž nejméně prominentní je slabika druhá.⁹⁸

---

⁹⁵ POSPĚCHOVÁ 2016: str. 23

⁹⁶ Tamtéž: str. 23

⁹⁷ Viz 2.7.3 Akronymický rytmus

⁹⁸ Tamtéž: str. 23

2.7 Rytmické sledy

Rytmickým sledem je myšlen rytmus dvouslabičných a víceslabičných segmentů. V rámci střídání rytmičkého sledu dochází ke střídání přízvučných (iktových) a nepřízvučných (neiktových) slabik.⁹⁹ Rozlišujeme tři základní rytmičké sledy: a) ascendentní rytmičký sled (vzestupný), descendentní rytmičký sled (sestupný) a akronymický rytmičký sled.¹⁰⁰ Jednotlivým sledům je pozornost věnována níže, doloženy jsou taktéž konkrétní příklady z analyzovaného korpusu.

2.7.1 Ascendentní rytmičký sled

„Při vzestupném (ascendentním) segmentu slabice, jež je nositelem iktu (tj. arzi), méně prominentní slabika nebo slabiky (theze) předcházejí; je-li thezi více, musí být jejich prominence vzestupná (nejvíce třístupňová).“¹⁰¹

K ascendentním, neboli vzestupným sledům, se mohou připojovat příklonky (enklitika), popřípadě i delší sled příklonek, přičemž příklonky jsou vždy atónické slabiky.^{102,103} Jako ascendentní sled také považujeme, pokud slabiky méně prominentní slabice iktové předcházejí a současně za ní i následují.¹⁰⁴ Pokud se u jednoiktových segmentů nachází dvě iktové slabiky bezprostředně vedle sebe, iktus je na slabice druhé. Co se týče polohy v rámci kóla, pro ascendentní segmenty je více typický výskyt na konci kól.^{105,106}

- **příklad:**

- /you-jiātíng/ (ascendentní rytmičký sled)
- /zūnzhòng-ta/ (ascendentní rytmičký sled s příklonkou)

---

⁹⁹ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

¹⁰⁰ ŠVARNÝ 1998: str. 33

¹⁰¹ Tamtéž: str. 33

¹⁰² Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

¹⁰³ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 10, 12

¹⁰⁴ Tamtéž: str. 13

¹⁰⁵ Tamtéž: str. 14

¹⁰⁶ Viz 3.4.2 Pozice rytmičkého sledu v rámci kól

2.7.2 Descendentní rytmický sled

„Při sestupném (descendentním) segmentu za slabikou, jež je nositelem iktu, theze následuje: je-li thezí více, jsou to zpravidla slabiky atónické, méně často je jejich prominence sestupná (nejvíce – vzácně – třístupňová: takový sled se vyskytuje při logickém nebo kontrastivním zdůraznění).“¹⁰⁷

Descendentním, neboli sestupným sledům, mohou v některých případech předcházet předklonky (proklitika), neboli oslabeně tónické slabiky, které se vyskytují na začátku segmentu a nejčastěji se nacházejí bezprostředně před slabikami se zdůrazněnou prominencí nebo slabikami plně tónickými, ale také před slabikami méně prominentními.^{108,109} Co se týče polohy v rámci kóla, pro descendentní segmenty je více typický výskyt na začátku a uvnitř kól.^{110,111}

- **příklad:**

- / neng²-bu-neng/ (descendentní rytmický sled)
- /hen-lìhai/ (descendentní rytmický sled s předklonkou)

2.7.3 Akronymický rytmický sled

Akronymické segmenty mohou být dvojího typu:

„Kombinace sestupného dvojslabičného sledu s připojenou jednou iktovou slabikou „lichou“. Tento sled připomíná trojslabičné metrum, zvané kretik.“¹¹²

„Kombinace dvojslabičného sledu sestupného s dvojslabičným sledem vzestupným. Tento sled připomíná čtyřslabičné metrum, zvané choriamb.“^{113,114}

V případech tříslabičných a čtyřslabičných segmentů, které jsou tvořeny plně tónickými slabikami,¹¹⁵ se uplatňuje tzv. akronymické pravidlo. Na základě něj se u

---

¹⁰⁷ ŠVARNÝ 1998: str. 33

¹⁰⁸ Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

¹⁰⁹ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 12

¹¹⁰ Tamtéž: str. 14

¹¹¹ Viz 3.4.2 Pozice rytmického sledu v rámci kól

¹¹² ŠVARNÝ 1998: str. 42

¹¹³ Tamtéž: str. 42

¹¹⁴ Čtyřslabičný choriamb je nejčastěji se objevujícím rytmickým vzorcem v čínštině (zdroj poznámky: ŠVARNÝ 1991: str. 214-215)

¹¹⁵ Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

tříslabičných a čtyřslabičných segmentů vyskytuje iktus (rytmický přízvuk) na první a na poslední slabice a ve dvouslabičných sledech, které jsou tvořeny dvěma plně tónickými slabikami, se pak iktus nachází pouze na druhé slabice. Ve čtyřslabičných segmentech s akronymickým rytmem je nejméně prominentní slabika druhá, která přiléhá těsně k první iktové slabice.¹¹⁶ Pro akronymické, stejně jako pro ascendentní rytmičné sledy, je příznačná spíše poloha na konci kóla.^{117,118}

- **příklad:**

- /shuo¹-d-huà/ (akronymický rytmičný sled – kretik)
- /qi²shi-hěn-shǎo/ (akronymický rytmičný sled – choriamb)

---

¹¹⁶ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 12

¹¹⁷ ŠVARNÝ 1998: str. 42

¹¹⁸ Viz 3.4.2 Pozice rytmičného sledu v rámci kól

3 Praktická část

V této části budu prezentovat korpus, prozodicky transkribovaný text, který vznikl na základě nahrávky rozhovoru čínského herce a scenáristy Jiang Wena. Korpus bude podroben zevrubné analýze, sestávající z několika stěžejních částí.

V rámci analýzy lineárního větného členění rozdělím věty na menší větné celky, jakými jsou kóla, segmenty a slabiky,¹¹⁹ a budu zjišťovat jejich množství a průměrné délky v rámci celého analyzovaného textu. Dále se budu zabývat také analýzou rytmického větného členění, v rámci níž se zaměřím na typy rytmických sledů v jednotlivých segmentech, určím počet iktů a jejich polohu.

Na závěr podrobím analýze také kóla, kdy zjistím, jakou polohu mají segmenty v rámci kól, jaké rytmické tendence se v kólech objevují a pokusím se vymezit, jaké kombinace rytmických sledů jsou v rámci kól nejvíce frekventované. Pro přehlednou interpretaci budou výsledky mého měření znázorněny v tabulkách a v grafech.

3.1 Korpus

Tato podkapitola sestává ze dvou částí. První část je věnována metodám a postupu zhotovení korpusu, který tvoří jádro této práce. Druhou částí je samotný prozodicky transkribovaný text audionahrávky. Součástí práce je rovněž analyzovaná nahrávka, přiložená na CD ve zvukové podobě.

3.1.1 Metody a postupy zhotovení

Základem pro můj korpus se stala audionahrávka rozhovoru Jiang Wena. V první řadě bylo potřeba přepsat sdělení z audionahrávky do textu v pinyinu bez tónových značek. Za účelem dosažení lepší čitelnosti a přehlednosti byl užit font Courier New v řádkování 1,5. Za opakovaného poslouchání audionahrávky byly jednotlivé věty rozčleněny na kóla a na segmenty.¹²⁰ V závislosti na výslovnosti mluvčího audionahrávky byla v rámci ucelených rytmických sledů následně označena tónová prominence příslušných slabik.¹²¹

---

¹¹⁹ Viz 2.3 Lineární větné členění

¹²⁰ Viz 2.3 Lineární větné členění

¹²¹ Grafické označení v textu Viz 2.6. Sedm stupňů prominence

Poté byl prozodicky transkribovaný text přeložen do zjednodušených čínských znaků. Vzhledem k povaze nahrávky byla do čínských znaků přeložena také promluva moderátorky, která však není součástí prozodické analýzy.

V rámci audionahrávky došlo v několika případech v jinak kvalitním dialogu k nepřirozenému projevu či zpomalení stabilní rychlosti řeči, a to z důvodu zadržnutí či zakoktání. V rámci dosažení relevantnosti dat nebyly tyto věty v analýze zohledňovány a v textu jsou značeny hranatou závorkou.

Prozodická realizace slov a syntagmat, která je zachycena v korpusu, je ovlivněna nejen tempem řeči, ale také momentálním rozhodnutím mluvčího, týkající se toho, které slovo je vhodné zdůraznit apod.¹²² V prozodické transkripci, v čínských znacích i v českém překladu jsou zvýrazněna místa ve větách, na nichž se objevuje hlavní prominence.¹²³ Audionahrávka byla transkribována dle systému prozodické transkripce prof. Oldřicha Švarného za výrazné pomoci doc. Mgr. Davida Uhra, Ph.D.

3.1.2 Výsledná podoba korpusu

A (Jiang Wen) + **B** (Moderátorka)

A: qíshì-rang-wo³ zuì, chudòng zui-shēn-d-shì, rén-běnsēn. wo³-yexǔ **hěn**-zǎo-jiu-fāxián, ren²he-rén, hěn-bu-yí-yàng. rénmen-zai, **biǎo**xiàn tā-d-shì²hour, zai-**pāi**shè tā-d-shì²hour, wǎngwǎng-ba, hěn-duo-ren² páicheng yì²-ge-yàngz. gèng-kepà-d-shì, páicheng-yì²-ge bu⁴-cun**zài**-d yàngz, yòng-yì-ju⁴ jíduàn-d-huà lai-shuo¹, jiu-méi-you-yì²-ge-ren shì-zhèngchang-d. wo³-bu-shì-shuō ren-dōu **bú**-zhèngchang, ér-shì, [mei you yi ge biao guige]. sì**hū** wo³men zai-yí-ge shìjièshang, dan-shíjìshang nǎoz dou¹-shì-zai. dōu-zai-xíngcheng **jí**qi-bu-tong-d shìjie. suǒyì-jiu, **chǎn**shengle, zhei⁴-xie-rénwù-zai, suì¹ran-zai-yí-ge **kǒng**jian-li³bianr huozhě zai-yí-ge, jiāting-li³bianr huozhe³-zai, yí-ge-yuànz-libianr huozhe³-zai yì²-ge-gùshi-li³bianr. qíshì-tamen¹ **běn**shen-duì, shēng-sǐ-shíjiān, zhēnshí yu-bù-

¹²² ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 14

¹²³ Viz 2.6 Sedm stupňů prominence

zhenshi²-d lǐjie-shi hěn-bu-tong²-d cai-chǎnshengle hòulai-
d zhei⁴-yangr-d-qíngkuang. wo³-shi-cóng, ren²-kaishǐ, lai-
rènshi zhei⁴-jian-shìr. [na xiang], biǎoda-**gīng**chu zhei⁴-
xie-rén-d, nèixin-d-shi²hour, zhǎobudao-fāngfǎ, suǒyi-jiu,
[buduan yong yi ge] kànshangqu-gen wo³men-xíguan-d xiànshi-
bù-tóng-d, fāngfǎ, [lai biaoda ta], yīnwei, tā-jiu-shi-zai
nèi-yangr-d-yi²-ge shēnghuozhong¹, er-bú-shi-zai wo³men-
dajiā xíguan-d, suǒwei, xiànshi-d huozhe³, diànshìli-d,
diànyǐngrli shēnghuo-d-yàngz. bi³ru-shuō, tàiyangr-
zhaocháng-shengqǐ qi²shi-wǒ bìng-mei-you, zhēn-d xiǎng-yong
shen²me-fāngshi, lai-biǎoda-ta. bi³ru-shuō dui-zhei⁴-ge-māma
he-érz-d-guan¹xi. tā-jiu-**bú**-xiang yi²-ge-zhèngchang dàjiā
lǐxiangzhong¹ huozhe⁴-yuànyì-d-yi²-ge māma-he-érz-d guan¹xi.
ta-bú-jiàoyu érz. ta-shènzhì **nüè**dai erz². ta-shènzhì zai-
érz, xīnlǐ, juéde, ta-**bú**-shi-ge-māma. ta¹-ye-**bú**-xiang-mā.
wo³men-zhème-shuō-d-shi²hour hui-juéde [wa] ni-zhei⁴-ge-
diànyǐng hen-qíguài-a. dànshi-ni-dao⁴ xiànshizhong¹-qu wèn-
yi-ge-ren² zǐxi-d-qu-wen⁴, **nǎ**-yi-ge-ren²-d-mā zhēn-d-xiang⁴
yi²-ge-biāozhun-d-mā¹ na⁴-yangr. qi²shi-hěn-shǎo. ke³shi-
wo³men **jiù**-shi-yuànyì, zai-diànyǐngrli kàndao-yi²-ge [hey]
ta-**wèi**-shenme **bú**-xiang-yi²-ge zhèngchang-d-mā-ne. na⁴-wo-
jiù tèbie-xiang-wen⁴ zai-zuò-d nei⁴-xie-guānzhòng. ni³men-
shéi-d-mā shi-yi²-ge zhèngchang-d-mā¹. xiàng-yi-ge
biāozhun-d-mā¹. zhe⁴-shi-wǒ, bu⁴-zhidào zěnme-ba-ta¹
wáncheng-d. jiù-shi, shìjìshang dàjiā dōu-sheng¹huo-zai.

A: 其实让我最触动最深的是人本身。我也许很早就发现人和人得不一样。人们在表现它的时候儿在拍摄它的时候儿往往把很多人排成一个样子。更可怕的是排成一个不存在的样子用一句极端的话来说就没有一个人是正常的。我不是说人都不正常而是没有一个标规格。似乎我们在一个世界上但实际上脑子都是在。都在形成极其不同的世界。所以就产生了这些人物在虽然在一个空间里边儿或者在一个家庭里边儿或者在一个院子里边儿或者在一个故事里边儿。其实他们本身对生死时间真实与不真实的理解是很不同的才产生了后来的这样儿的情况。我是从人开

始来认识这件事儿。那想表达清这些人的内心的时候儿找不到方法所以就不断用一个看儿上去跟我们习惯的现实不同的方法来表达它因为他就是在那样儿的一个生活中而不是在我们大家习惯的所谓现实的或者电视里的电影儿里生活的样子。比如//太阳儿照常升起//其实我并没有真的想用什么方式来表达她。比如说对这个妈妈和儿子的关系。她就不像一个正常大家理想中或者愿意的一个妈妈和儿子的关系。她不教育儿子。她甚至虐待儿子。她甚至在儿子心里觉得她不是个妈。她也不像妈。我们这么说的時候儿会觉得哇你这个电影很奇怪啊的。但是你到现实中去问一个人仔细地去问哪一个人的妈真的像一个标准的妈那样。其实很少的。可是我们就是愿意在电影儿里看到一个hey她为什么不像一个正常的妈呢。那我就特别想问在座的那些观众。你们谁的妈是一个正常的吗。像一个标准的妈。这是我不知道怎么把她完成的。就是说实际上大家都生活在。

B: 不同的环境。

A: bù-**biāo**zhun-d zhèi-ge, shēnghuo³li, dànshi-dàjiā **hěn**-yuànyì zai-diànyǐngr-libian yāoqiú-yi²-ge biāozhun-d dong¹xi-zai, ye-ke³neng shi-dàjiā xiàng³-kan-diànyǐng-d **yù**wang-a.

A: 不标准的这个生活里但是大家很愿意在电影儿里边要求一个标准的东西在也可能是大家想看电影的欲望啊。

B: 那会不会跟这整个社会主义找寻典型性的一种文艺观希望在这个特定的人群中间找到比较标准化的一个人格或者是角色或者一种情境。

A: qíshi, wǒ-juede hai²shi, rénxing-běnnshēn, hé, ren-**hòu**lai-d you-**zǔ**zhi-d shēnghuo zhijiān-d-maodùn wo-jue²de.

A: 其实我觉得还是人性本身和人后来的有组织的生活之间的矛盾我觉得。

B: 那就是安全感 - conformity.

A: gen-zhèi-ge you-guānxi.

A: 跟这个也有关系。

B: 是吧。就是寻求大家要找寻同质性而非。

A: wo-juéde, yě-jiu-shi **zhèi**-ji-qian¹-nian-lai ren²men-shi-yǒule, xiànzai-d shèhui-xíngtài. zhei⁴-ge shèhui-xíngtài, yāoqiú you-zǔzhī you-jiāting, you-chéngzhǎng yǒu yǒu ...

A: 我觉得也就是这几千年来人们是有了现在的社会形态。这个社会形态要求有组织有家庭有成长有有。。。

B: 一定的规范。

A: duì. dan-zhèi-g-dōngxi-shi, rén-d-shèji. gēn-rén-d, běnzhi shi⁴-you-hěn hěn-duo-jùli-d. ni-qiě-bu-shuo-tā duì-bu-duì dan⁴shi-ta-kěnéng, xiànzài duì-mùqian-lai-shuō bi-yuánr-shi-shèhuì-he, zai-zǎo kěnéng gèng, hélǐ-yi-dianr³. zhèi-ge zhi³-shi-ge lǐ-eryi³. dànshi, yu-rénxíng-zhijian¹-d pèihé, huozhe³ **gēn**ben-mei-far³-pèihé. jiu-chūle zhè-yàng-r-d-wen⁴ti. suo³yi-kěnéng nei⁴-ge-mā, tā-zuo-yi²-ge-**nǚ**xíng ta-gēnben jiu-**méi**-xiang-zuo-mā, huó⁴zher-shuō, ta¹-d-gǔzili, yě-ta-d ta¹-d, lǐbianr hen³-duo-dōngxi-shi, shi-lìngwai-yi²-ge, shìyìng. ta¹-kěnéng, zhei-jǐ-dai yìjīng, bīzh-zai, yi²-ge-shèhui-dangzhong¹. wo³-xiang-zhèi-ge kǒngpa-jiu-shi, tōngguo-yi-ge-diànyǐngr hen³-nan-ba-tā, **lì**kè, dǎoteng qīngchule suo³yi, ni³-yao-nàme-shuō wo³-zhe-jǐ-ge-diànyǐngr keneng², dōu-zai, yí-ge, tàidu-libianr ye³-kěnéng shi-duì-d.

A: 对。但这个东西是人的设计。跟人的本质是有很多距离的。你且不说它对不对但它可能现在对目前来说比原儿始社会和再早可能更合理一点儿。这个只是个理而已。但是与人性之间的配合或者根本没法配合。就出了这样儿的问题。所以可能那个妈,她作一个女性根本就没想做妈或者儿说她的骨子里她的里边儿很多东西是另外一个适应。她可能这几代已经逼着在一个社会当中。我想这个恐怕就是通过一个电影儿很难把它立刻捣腾清楚了所以你要那么说我这几个电影儿可能都在一态度里边儿也可能是对的。

B: 其实你刚刚讲的时候,我会想到连 /阳光灿烂/ 的妈妈也很特别。你看她打孩子然后坐在那儿骂半天,我觉得那个太精彩了。

A: hai²-you-zhèi-ge hóng-huāng-d-mā¹ma qi²shir, ye-tèbie, dan⁴shi-tā, dan⁴shi-wǒ, wo³-jiu-juéde tāmen-jue²de tèbie-d wo-shuō ni³men-shéi-d-māma, neng²-bi-tā gèng-zhengchang². wo³-ye-mei-kànjianr you-duōr bi³-ta-mā gèng-zhengchang.

A: 还有这个洪晃的妈妈其实儿也特别但是我就觉得他们觉得特别的我说你们谁的妈妈能比她更正常。我也没看见儿有多儿比他妈更正常。

B: 就影像来讲 我觉得你就是现在月越走越繁复了。好多, 很多新的这个比就儿以前我觉得语言快但是现在连影像上头的那个复杂性跟快速的剪接。其实我觉得观众会需要很大的一个挑战去面对你的作品就哇要跟得上 要跟得上 要记起来然后你真的我觉得像我这个还自己抄笔记的都追不上。我觉得都还想再看一遍还想再看一遍去理解到底你里面到底提供了我们多少的视角跟对事情的一些看法。这个我觉得特别有意思。

A: qíshi, wo-shuō-jù tǎnbai-huà-ba, wo-juéde yi²-ge, yi²-ge-dǎoyǎn, **bù**-guan-ta¹ zen³me-biāobang-ziji³. qi²shi-ta-zhǐ-neng-zuo⁴ yi²-jian-shìr. ta-qíshi-jiu-shi pāile-yi²-ge, **tā**-xiang-kan⁴-d diànyǐng. ta-qiānwán-bie-shuo¹, wo³-shi-wúkenàihé-ya wo³-mei-you-bànfā-ya. wo-bùdebu nong-zhèi-ge.

A: 其实我说句坦白话吧 我觉得一个导演不管他怎么标榜自己。其实他只能做一件事儿。他其实就是拍了一个他想看的电影。他千万别说我是无可奈何呀。我没有办法呀, 我不得不弄这个。

B: 那就别做导演。

A: duì. ni-kěyǐ zuo-bié-d. **yí**dìng-ha²ishi [ni xiàng] ni-kàndeguo⁴qu ni³-xiàng-pāi-d.

A: 对。你可以做别的。一定还是你看得过去你想拍的。

B: 对对。

A: ránhòu, zài-shuō you³-mei-you-bié-ren tóngshi-ye-xǐhuan huo⁴zher-shuō da⁴jia-bù-xihuan, zhei⁴-jianr-shìr. **wǒ**-hai-xiàng¹xin-zhèi-ge jiu⁴-shi-shuō, ni-dédao zhei⁴-ge-jiéguǒ,

jiu⁴-shi-nǐ xiǎnyào-d. ni-yě-bie-shuō ni-**bù**-xiǎngyào. na-yěxu ni³-mei-yìshidào nǐ-qishi, shǒu, gēbo, nǎodair dou¹-wang-zher-zǒu-ne. ni-dōu-gen-yīwéi nǐ-shi-zai wang³-nar-zǒu dan-shìjishangr hai²shi-zhème-zǒu.

A: 然后再说有没有别人同时也喜欢或者儿说大家不喜欢这件儿事儿。我还相信这个就是说你得到这个结果 就是你想要的。你也别说你不想要。那也许你没意识到你其实手 胳膊,脑袋儿都往这儿走呢。你以为你是在往那儿走但实际上儿还是这么走。

B: 你也认识这个导演 herzog。

A: wo-rènshi.

A: 我认识。

B: 对吧。他拍一个著名电影就是 /我就是我的电影//I am my film/。

A: nèi-ge-ren² hěn-hǎo. ta-dào-wo-d, nei⁴-ge hùnlushì lái-d-shi²hou, wo-juéde-ta, běnren tèbie xīyin-ren². xiang⁴-ge gōngren-yi-yang⁴ zhàn-zai-nar. zai-déguo-ma.

A: 那个人很好。他到我的那个混录室来的时候我觉得他本人特别吸引人。像个工人一样站在那儿。在德国嘛。

B: 对。

A: wǒ-jiu, ji³-tian-kànjianr, lǎo-you-ge-ren² zhàn-zai-nar, wo-shuō zen³me-hui-shìr, neng²-bu-neng rang⁴-ta-chūqu-ya. bu-rènshi-zai, houlái, wo³-jiu...

A: 我有几天看见儿老有个人站在那儿 我说怎么会事儿 能不能让他出去呀。不认识再后来我就。。。

B: 你把我的偶像打出去了。

A: **tā** nei³-ge-yàngz, ting-xīyin-ren ta¹-jiu-wang-nar yi-zhàn. zhe⁴-yang-jiu haoxiàng bei-zhei⁴-ge-diànyǐngr-gei, gei-**jiū**zhule nei-zhong³, bu-**dòng**-le. nèi-bianr-d-ren² ye-

róngyì róng²yì-xiàng diāosù. wō-dàjiēshàng jīngcháng
kànjiàn-you-ren² jiù⁴-bù-**dòng**-zai-zhèr⁴, huò⁴zhè nà²-yì-bei-
píjiǔ jiù-zhèi⁴-yáng^r jiù⁴-bù-dòng. tā-jiù-zai-nà^r **wán**quan-
bù-dòng.

A: 他那个样子挺吸引人他就往那儿一站。这样就好像被这个电影儿给揪住了那种不动了。那边儿的人也容易像雕塑。我大街上经常儿看见有人就不动在这儿或者拿一杯啤酒就这样儿就不动。他就在那儿完全不动。

B: 很专注。

A: **hěn**-zhuānzhù. dàn-yàngz te⁴bie-xiàng yì²-ge-gōngren-d
yángz⁴. hòu⁴lai-wō-wèn-tamen, tā-zhèi⁴-shì-yì-ge hèn-
yǒumíng-d, dǎoyǎn, wō³-shuō-shéi-ya tā¹-shuō-jiào, [shenme-
he]...

A: 很专注。但样儿特别像一个工人的样子。后来我问他们他这儿是一个很有名的导演我说谁呀他说叫什么和...

B: 维尔纳 herzog。

A: duì. wō³-mei-kàngo tā¹-d-diànyǐng^r.

A: 对。我没看过他的电影儿。

B: 太帮了。

A: jiù-shuō, zèn³me-zènme-hǎo rán²hòu-hòulai, wō³men-chī-
fàn-d-shì²hour, tā¹-gen-women-yìqǐ chí¹-d-fàn wén**juàn** hai²-
gen-wō-shuō tā-zhèi-ge-ren²-hèn, hèn-lìhai. kè³shì-wō-yě-
mei kàngo-diànyǐng^r-ma suǒ³yì-dàn-wǒ-hèn zūnzhòng-tā wō-
juéde tā-yàngz hèn-xīyīn-ren. shuō¹-d-huà yè³-feichang-
ānjīng, dànshì, méi-you-fèihuà kè³shì me³-ju-huà-shì,
ràng⁴-nǐ-juéde hèn-biézhi. jiù⁴-shì zhème-yì-ge, yìnxīang.

A: 就说怎么怎么好然后我们吃饭的时候儿他跟我们一起吃的饭文隽还跟我说他说这个人很厉害。可是我也没看过电影儿嘛所以但我很尊重他我觉得他样子很吸

引人。说的话也非常安静但是没有废话可是没句话是让你觉得很别致。就是这么一个印象。

B: 他就是那种别人火山爆发了别人都逃命。他就带着摄影机飞要到火山口去拍。

A: wo-xiāngxìn ta¹-neng-bànchulai.

A: 我相信他能办出来。

B: 他就是这种人。然后他主要是他对电影的信念跟想法。我觉得是反正他跟 Fassbinder 相互辉映是最伟大的导演。

A: tāmen nèi-ge-shi²hour, shi⁴-yi-zhǒng dianyǐng-shidài-le.
diànyǐng jiu⁴-shi-tāmen-d shēnghuo-benshēn, shìjishang.

A: 他们那个时候儿是一种电影时代了。电影就是他们的生活本身实际上。

3.2 Rychlost promluvy

V této kapitole je pozornost věnována měření průměrné rychlosti promluvy v analyzované zvukové nahrávce. Jedná o dialog moderátorky a Jiang Wena, čínského herce a scenáristy. Ačkoliv v nahrávce figurují dva lidé, analýze podléhá pouze promluva Jiang Wena. Z celého dialogu byla k analýze vyčleněna část taková, v níž je kromě izolovanějších vět také dostatek delší souvislé promluvy.

Má se za to, že se jedná o spontánní, dopředu nepřipravenou promluvu. Tento předpoklad vychází ze skutečnosti, že se rychlost promluvy mění v závislosti na daných okolnostech.¹²⁴ V úsecích, kdy mluvčí více přemýšlí a hledá správná slova, je tempo řeči pomalejší. V částech, kdy k tomuto nedochází, se promluva naopak zrychluje.

Výsledky měření vykazaly tyto údaje:

- Trvání v sekundách: **356**
- Délka textu ve slabikách: **1 494**
- Průměrná rychlost ve slabikách za minutu: **251,94**

Pro analýzu byl vyčleněn úsek, v němž Jiang Wen hovoří celkem 356 sekund. Za tuto dobu vyslovil celkem 1 494 slabik. Z těchto údajů vyplývá, že v průměru vyslovil 252 (251,94) slabik za minutu.

---

¹²⁴ Tento předpoklad je posílen také skutečností, že je promluva Jiang Wena v jistém smyslu neuspořádaná, zaznamenány byly rovněž úseky, v nichž došlo k přeroknutí – viz 2.2.3.1 Komunikáty mluvené

3.3 Fonetická analýza

3.3.1 Analýza lineárního členění textu

V této části se zaměřím na lineární členění transkribovaného textu. Jednotlivé věty korpusu nejprve rozdělím na menší celky, tedy na kóla, segmenty, slova a na slabiky.¹²⁵ Poté zjistím celkové množství všech těchto jazykových jednotek a rovněž jejich průměrné délky v rámci celého analyzovaného korpusu.

Na menší jazykové jednotky, konkrétně na segmenty a na slova, se zaměřím o něco více, a kromě jejich průměrných délek zjistím také četnost výskytu jednoslabičných, dvouslabičných a víceslabičných segmentů a slov, společně s jejich jednotlivým procentuálním zastoupením v analyzovaném vzorku. Výsledky četnosti výskytu jedno – a víceslabičných segmentů a slov zaznamenám do tabulek a do grafů.

3.3.1.1 Délka analyzovaného vzorku

Analyzovaný vzorek, který je dlouhý 1 494 znaků, se v přepočtu do jiných jazykových jednotek celkově skládá z:

- 81 vět
- 204 kól
- 427 segmentů
- 1 111 slov
- 1 494 slabik

3.3.1.2 Průměrná délka věty

V mém korpusu, který se celkově skládá z 81 vět, má jedna věta průměrnou délku:

- **3 kóla** (2,51), přičemž věty mého korpusu jsou složeny minimálně z jednoho a maximálně z třinácti kól
- **5 segmentů** (5,27), přičemž věty mého korpusu jsou složeny minimálně z jednoho a maximálně z dvaceti dvou segmentů
- **14 slov** (13,71), přičemž věty mého korpusu jsou složeny minimálně z jednoho a maximálně z padesáti dvou slov

---

¹²⁵ Viz 2.3 Lineární větivé členění

- **18 slabik** (18,44), přičemž věty mého korpusu jsou složeny minimálně z jedné a maximálně z osmdesáti jedna slabiky

3.3.1.3 Průměrná délka kóla

V mém korpusu, který se celkově skládá z 204 kól, má jeden kólon průměrnou délku:

- **2 segmenty** (2,09), přičemž kóla mého korpusu jsou složena minimálně z jednoho a maximálně ze sedmi segmentů
- **5 slov** (5,44), přičemž kóla mého korpusu jsou složena minimálně z jednoho a maximálně z dvaceti slov
- **7 slabik** (7,33), kóla mého korpusu jsou složena minimálně z jedné a maximálně z dvaceti osmi slabik

3.3.1.4 Průměrná délka segmentu

Segmenty analyzovaného vzorku lze rozdělit podle počtu slabik na jedno – až osmislabičné. Tabulka níže zobrazuje rozdělení všech 427 segmentů z mého korpusu:

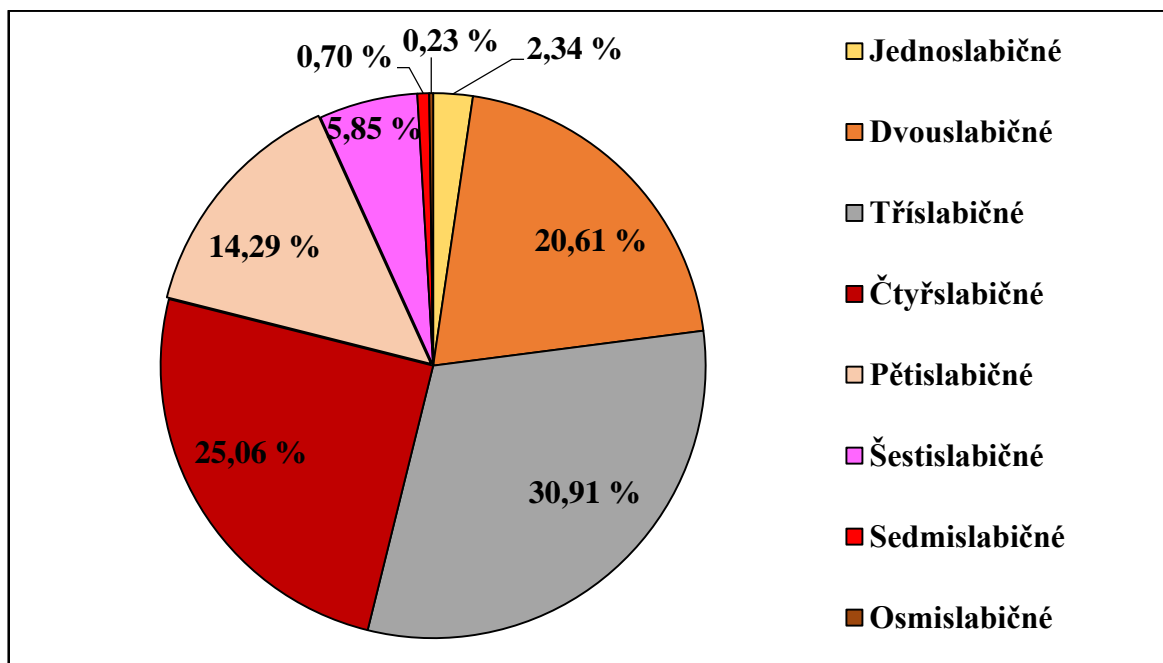
Počet slabik	Absolutní četnost	Relativní četnost
Jednoslabičný	10	2,34 %
Dvouslabičný	88	20,61 %
Tříslabičný	132	30,91 %
Čtyřslabičný	107	25,06 %
Pětislabičný	61	14,29 %
Šestislabičný	25	5,85 %
Sedmislabičný	3	0,70 %
Osmislabičný	1	0,23 %

Tabulka č. 1: Četnost výskytu jedno – až osmislabičných segmentů

Z této tabulky je patrné, že se v mém korpusu nejčastěji vyskytují segmenty tří- a čtyřslabičné, které dohromady tvoří více než polovinu z celkového počtu všech segmentů. Výrazněji jsou zastoupeny také segmenty dvou – a pětislabičné. Na zbývající segmenty,

tedy na segmenty šestislabičné, jednoslabičné, sedmislabičné a osmislabičné připadá dohromady jen necelá jedna desetina z celého analyzovaného vzorku.

Graf níže zobrazuje procentuální výskyt jedno- až osmislabičných segmentů v rámci analyzovaného vzorku:

Graf č. 1: Procentuální zastoupení jedno-až osmislabičných segmentů

Graf dle výsledků z tabulky č. 1 přehledně ukazuje, že jsou v mém korpusu dominantně zastoupeny segmenty tří – a čtyřslabičné. Společně se segmenty dvou – a pěťslabičnými pak tvoří více než 90 % všech segmentů. Výskyt zbývajících segmentů, zejména pak segmentů sedmi – a osmislabičných, je v celém textu prakticky ojedinělý.

Co se týká průměrné délky, v mém korpusu, který se celkově skládá ze 427 segmentů, má jeden segment průměrnou délku:

- **3 slova** (2,60), přičemž segmenty mého korpusu jsou složeny minimálně z jednoho a maximálně z šesti slov
- **4 slabiky** (3,50), přičemž segmenty mého korpusu jsou složeny minimálně z jedné a maximálně z osmi slabik

3.3.1.5 Průměrná délka slova

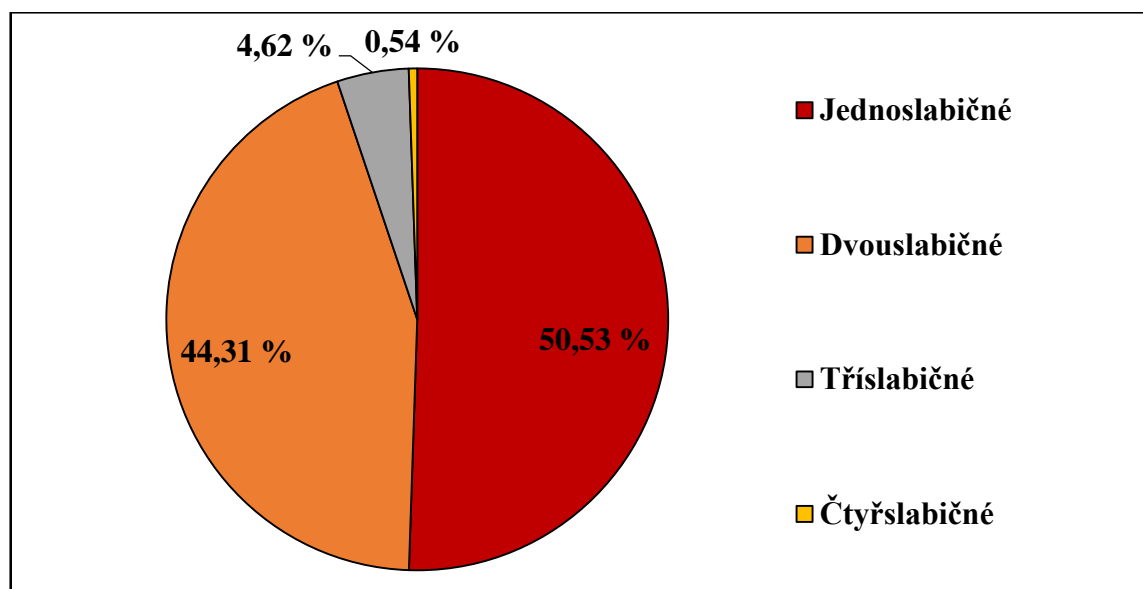
Slova analyzovaného vzorku lze rozdělit podle počtu slabik na jedno – až čtyřslabičná. Tabulka níže zobrazuje rozdělení všech 1 111 slov z mého korpusu:

Počet slabik	Absolutní četnost	Relativní četnost
Jednoslabičné	755	50,53 %
Dvouslabičné	662	44,31 %
Tříslabičné	69	4,62 %
Čtyřslabičné	8	0,54 %

Tabulka č. 2: Četnost výskytu jedno – až čtyřslabičných slov

Dle výsledků z tabulky lze zhodnotit, že nesporně převažují jednoslabičná a dvouslabičná slova, která se v mém korpusu objevila přibližně osmnáctkrát častěji než slova tříslabičná a čtyřslabičná. Zejména pak výskyt slov čtyřslabičných se v rámci kontextu celého analyzovaného vzorku dá považovat za sporadický.

Graf níže zobrazuje procentuální výskyt jedno – až čtyřslabičných slov v rámci analyzovaného vzorku:

Graf č. 2: Procentuální zastoupení jedno – až čtyřslabičných slov

Tento graf přehledně znázorňuje nerovnoměrné zastoupení všech jedno – až čtyřslabičných slov. Jedno – a dvouslabičná slova zaujímají jednoznačně největší část

v rámci všech slov, konkrétně tedy necelých 95 %. Naopak, čtyřslabičná slova netvoří ani jedno procento a společně se slovy tříslabičnými zaujímají jen velice malou část všech analyzovaných slov.

V mém korpusu, který se celkově skládá z 1 111 slov, má jedno slovo průměrnou délku:

- **1 slabiku** (1,34), přičemž slova mého korpusu jsou složeny minimálně z jedné a maximálně ze čtyř slabik

3.3.2 Analýza rytmického členění textu

3.3.2.1 Iktové slabiky

V mém korpusu, který se skládá z počtu 1 494 slabik, je celkem 655, tedy 43,84 % iktových.

3.3.2.2 Rytmy v segmentech

V této části postupně určím počet iktů ve všech jedno- až osmislabičných segmentech z mého zkoumaného vzorku, zjistím jejich absolutní a relativní četnost a všechny výsledky pro lepší přehlednost následně zaznamenám do tabulky.

Následně se budu zabývat zjišťováním jednotlivých typů rytmických sledů, které se objevují v rámci všech segmentů mého korpusu. Pro každý typ rytmického sledu v rámci jednotlivých jedno – až sedmi – a více slabičných segmentů uvedu několik příkladů, přičemž budu čerpat z konkrétních částí mého analyzovaného vzorku. Určím absolutní a relativní četnost výskytů jednotlivých rytmických sledů, výsledky zaznamenám do tabulky a následně je srovnám a zhodnotím. Bude mě zajímat také poloha iktů ve všech segmentech, kterou zaznamenám pomocí grafů a posoudím jednotlivé výsledky měření.

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost výskytu jedno – až osmislabičných segmentů s jednou až se čtyřmi arzemi¹²⁶:

Segment	Počet arzí	Absolutní četnost	Relativní četnost
Jednoslabičný	1	10	2,34 %
Dvouslabičný	1	88	20,61 %
Třislabičný	1	86	20,14 %
	2	46	10,77 %
Čtyřslabičný	1	33	7,73 %
	2	74	17,33 %
Pětislabičný	1	4	0,94 %
	2	52	12,18 %
	3	5	1,17 %
Šestislabičný	2	13	3,04 %
	3	12	2,81 %
Sedmislabičný	3	3	0,70 %
Osmislabičný	4	1	0,23 %

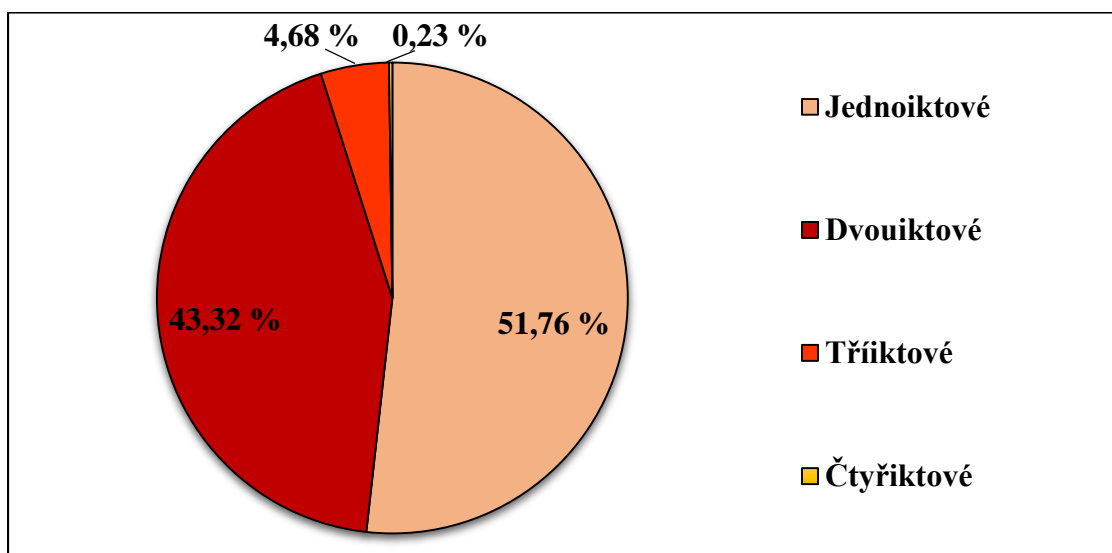
Tabulka č. 3: Četnost výskytu jedno – až osmislabičných segmentů s jednou až se čtyřmi arzemi

Jak je z tabulky patrné, v mém korpusu mají největší zastoupení dvouslabičné segmenty s jednou arzí, spolu s třislabičnými segmenty s jednou arzí a se čtyřslabičnými segmenty se dvěma arzemi, které dohromady tvoří bezmála 60 % všech segmentů analyzovaného vzorku.

Celkově nejpočetnějšími jsou segmenty dvou- až čtyřslabičné, které představují téměř čtyři pětiny všech segmentů. Naopak, sedmi – a víceslabičné segmenty tvoří svým výskytem necelého 1 % pouze nepatrnou část korpusu.

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení jedno – až čtyřiktových segmentů v rámci celkového počtu analyzovaných segmentů:

¹²⁶ Viz 2.5 Přízvučnost (iktovost) slabik

Graf č. 3: Procentuální zastoupení jedno – až čtyřiktových segmentů v rámci celkového počtu analyzovaných segmentů

Z grafu je patrné, že dominantní zastoupení mají v rámci analyzovaného vzorku segmenty jednoiktové a dvouiktové, které tvoří více než 95 % všech segmentů. Na segmenty tříiktové poté připadá pouze malá část necelých pěti procent. Vzhledem k tomu, že je v mém korpusu zastoupen pouze jeden osmislabičný segment, připadá na znázornění čtyřiktových segmentů výlučně zanedbatelná část.

3.3.2.2.1 Jednoslabičné segmenty

- **počet segmentů:** 10

- **počet iktů:** jednoslabičné segmenty mohou být maximálně **jednoiktové**

- **poloha iktů:**

- **na první (a zároveň poslední) slabice:** 10 segmentů

- rytmus: **žádný**

- vzorové segmenty: /yõu/, /**tã**/, /zuì/

Jednoslabičné segmenty jsou svým výskytem v rámci celého korpusu prakticky ojedinělé (podobně jako šestislabičné¹²⁷ a sedmi – a víceslabičné segmenty¹²⁸), neboť tvoří pouhá dvě procenta analyzovaného vzorku.¹²⁹

¹²⁷ Viz 3.3.2.2.6 Šestislabičné segmenty

¹²⁸ Viz 3.3.2.2.7 Sedmi – a víceslabičné segmenty

¹²⁹ Viz 3.3.1.4 Průměrná délka segmentu

3.3.2.2.2 Dvouslabičné segmenty

- počet segmentů: 88

- počet iktů: dvouslabičné segmenty mohou být pouze **jednoiktové**

- poloha iktů:

- **na první slabice:** 52 segmentů
  - rytmus:
    - **descendentní** (52 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/wo³men/
/zhèi-ge/
/lǐkè/
- **na druhé slabice:** 36 segmentů
  - rytmus:
    - **ascendentní** (36 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/huozhě/
/sìhū/
/zhēnshí/

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost jednotlivých typů rytmických sledů podle polohy iktů ve dvouslabičných segmentech:

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
Descendentní (s iktem na první slabice)	52	59,09 %
Ascendentní (s iktem na druhé slabice)	36	40,91 %
Celkový součet	88	100,00 %

Tabulka č. 4: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů podle polohy iktů ve dvouslabičných segmentech

Dvouslabičné segmenty mohou být tvořeny jedním descendentním, či jedním ascendentním sledem. V případě descendentních, neboli sestupných segmentů, leží

iktová slabika na začátku, u ascendentních, neboli vzestupných segmentů, je slabika s větší prominencí na konci.¹³⁰ V analyzovaném vzorku dvouslabičných segmentů byla zjištěna převaha descendentního rytmického sledu, který tvoří necelé tři pětiny. Zbylé dvě pětiny poté připadají na segmenty ascendentní.

3.3.2.2.3 Tříslabičné segmenty

- **počet segmentů:** 132

- **počet iktů:** tříslabičné segmenty mohou být **jednoiktové** (86, tj. 65,15 % ze zkoumaného vzorku tříslabičných segmentů) nebo **dvouiktové** (46, tj. 34,85 % ze zkoumaného vzorku tříslabičných segmentů)

- **poloha iktů** – v případě **jednoiktových** segmentů (86):

- **na první slabice:** 38 segmentů

- rytmus:

- **descendentní – jako celek** (38 segmentů)

- vzorové segmenty:

/bìng-mei-you/

/shìjìshang/

/hě[n]-yuànyì/

- **na druhé slabice:** 41 segmentů

- rytmus:

- **descendentní – s předklonkou** (34 segmentů)

- vzorové segmenty:

/jiu-zhei⁴-yangr/

/bu-dò[n]g-le/

/wo-rènshi/

- **ascendentní – s příklonkou** (7 segmentů)

- vzorové segmenty:

/diànyǐngrli/

/shìjìshang/

/huozhe³-zai/

---

¹³⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 10, 12

- **na třetí slabice:** 7 segmentů
  - rytmus:
    - **ascendentní – jako celek** (7 segmentů)
      - vzorové segmenty:
        - /wo-xiāngxìn/
        - /you-jiātíng/
        - /shi-dàjiā/

- **poloha iktů** – v případě **dvouiktových** segmentů (46):

- **na první a na třetí slabice:** 46 segmentů
  - rytmus:
    - **akronymický** (46 segmentů)
      - vzorové segmenty:
        - /bi³ru-shuō/
        - /zhe⁴-shi-wǒ/
        - /ta¹-kenéng/

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost všech jednotlivých typů rytmických sledů v tříslabičných segmentech:

Počet iktů	Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 iktus	Descendentní	38	28,79 %
	Descendentní s předklonkou	34	25,76 %
	Ascendentní	7	5,30 %
	Ascendentní s příklonkou	7	5,30 %
2 ikty	Akronymický	46	34,85 %
Celkový součet	•	132	100,00 %

Tabulka č. 5: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v tříslabičných segmentech

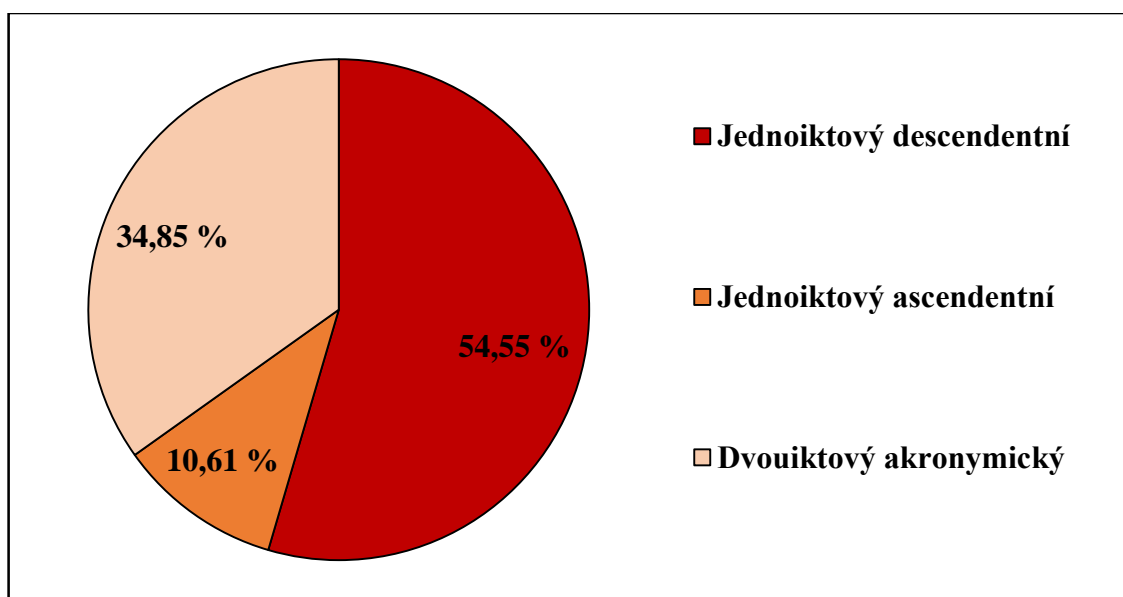
Jednoiktový, tříslabičný segment, který začíná dvouslabičným kompozitem, jehož druhá slabika je nositelem iktu, byl v souladu s pokyny O. Švarného vyhodnocen jako

spojení ascendentního sledu s příklonkou. Všechny ostatní případy byly považovány za sledy descendentní s předklonkou.¹³¹

Tabulka ukazuje, že se v rámci tříslabičných segmentů vyskytuje výrazně větší počet jednoiktových segmentů, v rámci kterých bylo zjištěno více jednotlivých typů rytmických sledů. Celkem 72 segmentů má descendentní rytmický sled, z nich ve 34 případech descendenci předchází předklonka, tedy oslabeně tónická slabika.

Zhruba pětkrát méně se v rámci jednoiktových segmentů vyskytuje ascendentní rytmický sled, k němuž je v polovině případů připojena příklonka, tedy atónická slabika.¹³² Dvouiktové tříslabičné segmenty mohou odpovídat pouze akronymickému rytmickému sledu (jako celku).

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení tříslabičných segmentů podle typu rytmu:

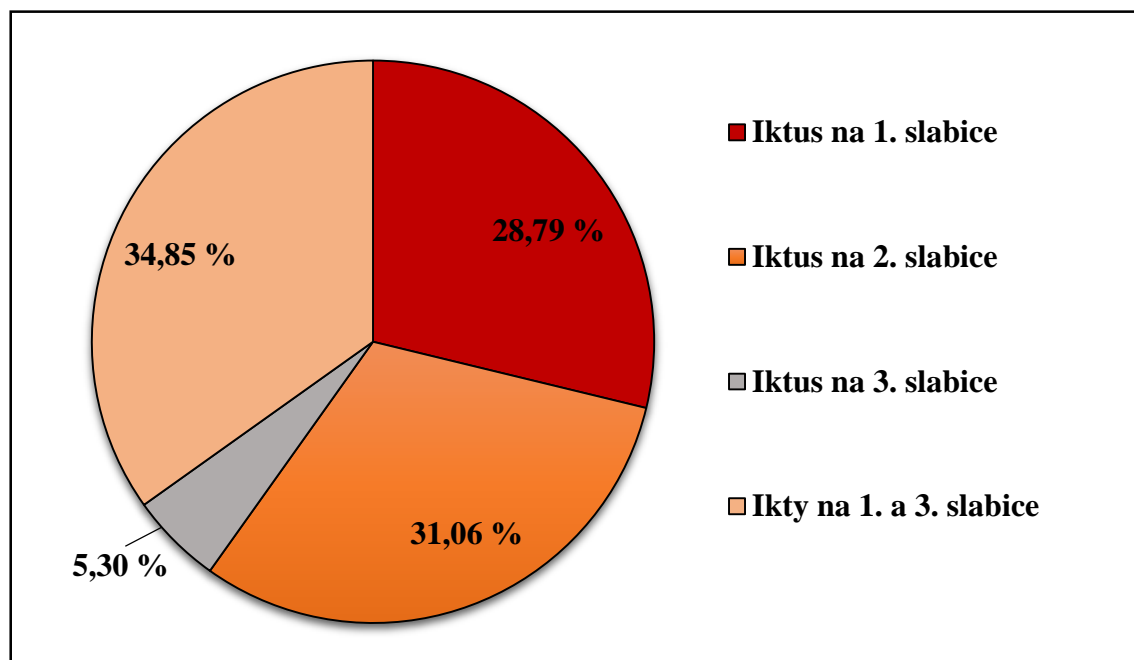
Graf č. 4: Procentuální zastoupení tříslabičných segmentů podle typu rytmu

Co se týče rytmických sledů v tříslabičných segmentech, graf přehledně ukazuje, že jsou zde nejvýrazněji zastoupeny segmenty s rytmickým sledem descendentním, které dohromady tvoří více než polovinu všech tříslabičných segmentů. Výrazněji jsou zastoupeny také segmenty dvouiktové s akronymickým rytmickým sledem, avšak ascendentních tříslabičných segmentů se v mém korpusu nachází jen něco málo přes 10 %.

¹³¹ SLAMĚŇÍKOVÁ 2016: str. 70 (Viz O. Švarný 1998: str. 39)

¹³² ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 10, 12

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení tříslabičných segmentů podle polohy iktů:

Graf č. 5: Procentuální zastoupení tříslabičných segmentů podle polohy iktů

Z tohoto grafu je patrné, že se iktus vyskytuje nejčastěji na 1. a 3. slabice. Takováto poloha iktů se vyskytuje u necelých 35 % tříslabičných segmentů, kterým odpovídá akronymický rytmický sled, v němž se uplatňuje tzv. akronymické pravidlo, na základě kterého se iktus nachází na první a na poslední slabice.¹³³

Vzhledem k výraznému zastoupení descendentních segmentů a descendentních segmentů s předklonkou, je iktus z velké části také na 1. nebo na 2. slabice, a to dohromady u více než poloviny všech tříslabičných segmentů. Naopak, segmentů s iktem pouze na 3. slabice není mnoho, což je dáno nízkým počtem ascendentních tříslabičných segmentů v mém korpusu.

3.3.2.2.4 Čtyřslabičné segmenty

- **počet segmentů:** 107

- **počet iktů:** čtyřslabičné segmenty mohou být **jednoiktové** (33, tj. 30,84 % ze zkoumaného vzorku čtyřslabičných segmentů) nebo **dvouiktové** (74, tj. 69,16 % ze zkoumaného vzorku čtyřslabičných segmentů)

¹³³ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 12

- **poloha iktů** – v případě **jednoiktových** segmentů (33):

- **na první slabice:** 8 segmentů
  - rytmus:
    - **descendentní – jako celek** (8 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/tā-jiu-shi-zai/
/tàidu-libianr/
/tā-jiu-zai-nar/
- **na druhé slabice:** 19 segmentů
  - rytmus:
    - **descendentní – s předklonkou** (19 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/zai-déguo-ma/
/ta-**wèi**-shenme/
/ren-**hòu**lai-d/
- **na třetí slabice:** 6 segmentů
  - rytmus:
    - **ascendentní - s příklonkou** (5 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/hen-yǒumíng-d/
/hen-qíguài-a/
/wo-dàjiēshang/
    - **kombinace ascendentního a descendentního sledu** (1 segment)
      - vzorový segment: /ta-bú-jiàoyu/

- **poloha iktů** – v případě **dvouiktových** segmentů (74):

- **na první a na třetí slabice:** 41 segmentů
  - rytmus:
    - **akronymický – s příklonkou** (10 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/hěn-bu-tong²-d/
/tā-jiu-**bú**-xiang/

/wo³-shuo-shéi-ya/

- **kombinace dvou descendentních sledů (31 segmentů)**
  - vzorové segmenty:
    - /hai²-you-zhèi-ge/
    - /kàndao-yi²-ge/
    - /jiāting-li³bianr/
- **na první a na čtvrté slabice: 30 segmentů**
  - rytmus:
    - **akronymický – jako celek (30 segmentů)**
      - vzorové segmenty:
        - /hěn-bu-yí-yàng/
        - /wèn-yi-ge-ren²/
        - /dànshi-dàjiā/
- **na druhé a na čtvrté slabice: 3 segmenty**
  - rytmus:
    - **akronymický – s předklonkou (2 segmenty)**
      - vzorové segmenty:
        - /ni-yě-bie-shuō/
        - /ni-**bù**-xiǎngyào/
    - **kombinace dvou ascendentních sledů (1 segment)**
      - vzorový segment: /hélǐ-yi-dianr³/

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost všech jednotlivých typů rytmických sledů ve čtyřslabičných segmentech:

Počet iktů	Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 iktus	Descendentní s předklonkou	19	17,76 %
	Descendentní	8	7,48 %
	Ascendentní s příklonkou	5	4,67 %
	Jiný	1	0,93 %
2 ikty	Descendentní + descendentní	31	28,97 %
	Akronymický	30	28,04 %
	Akronymický s příklonkou	10	9,35 %
	Akronymický s předklonkou	2	1,87 %
	Ascendentní + ascendentní	1	0,93 %
Celkový součet	•	107	100,00 %

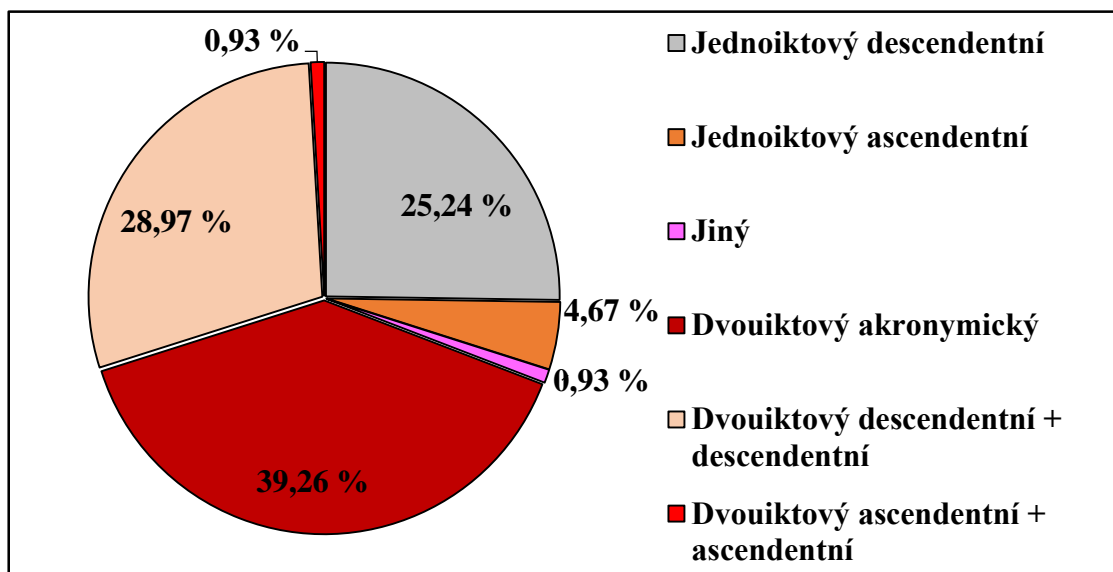
Tabulka č. 6: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů ve čtyřslabičných segmentech

Čtyřslabičné segmenty mohou být jedno – a dvouiktové. S přihlédnutím k počtu iktů lze zhodnotit, že v rámci jednoiktových segmentů výrazně převládá descendentní rytmický sled, v rámci dvouiktových segmentů je pak dominantní sled akronymický, který může být předcházen předklonkou nebo následován příklonkou.

Mezi čtyřslabičnými segmenty analyzovaného vzorku se nejčastěji vyskytují konkrétně dvouiktové segmenty s kombinací dvou descendentních sledů, společně s dvouiktovými segmenty s akronymickým rytmickým sledem (jako celek, tj. čtyřslabičná akronymická struktura, tvořena descendentním a ascendentním sledem), které dohromady tvoří necelých 60 % všech čtyřslabičných segmentů.

Naopak, jsou zde také ojedinělé kombinace rytmických sledů, které v rámci čtyřslabičných segmentů tvoří pouze nepatrnou část. Mezi takové patří akronymický rytmický sled s předklonkou či kombinace dvou ascendentních sledů, ale objevil se zde také jeden případ zvláštního typu jednoiktového čtyřslabičného segmentu, který je tvořen kombinací ascendentního a descendentního rytmického sledu a v tabulce je zaznačen jako rytmický sled jiný.

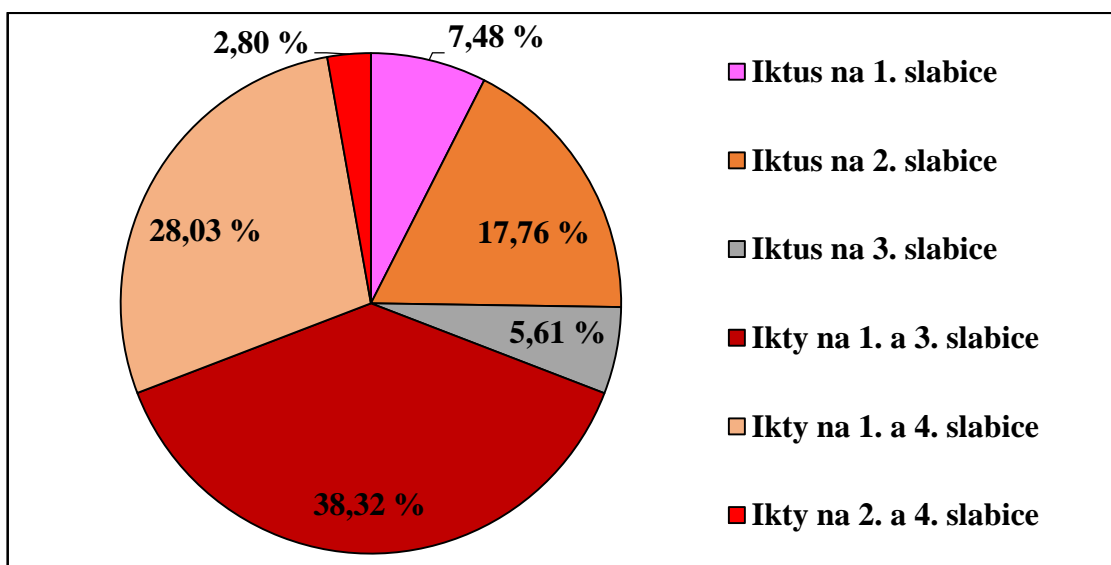
Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle typu rytmu:

Graf č. 6: Procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle typu rytmu

Graf přehledně znázorňuje dominující postavení dvouiktových akronymických segmentů a dvouiktových segmentů s kombinací dvou descendentních sledů v rámci všech čtyřslabičných segmentů, a tudíž také znatelnou převahu segmentů se dvěma ikty, oproti segmentům v jedním iktem. Jednu čtvrtinu pak tvoří jednoiktové descendentní segmenty a na segmenty s jiným typem rytmu tak připadá pouhých 6 % všech analyzovaných čtyřslabičných segmentů.

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle polohy iktů:

Graf č. 7: Procentuální zastoupení čtyřslabičných segmentů podle polohy iktů

Z grafu je patrné, že se iktus nejčastěji nachází na 1. a 3. slabice, což je z velké části dáno výrazným zastoupením segmentů s kombinací dvou descendentních sledů. Vzhledem k tomu, že je mezi čtyřslabičnými segmenty také výrazná část dvouiktových akronymických segmentů (jako celek), u téměř jedné čtvrtiny byly zjištěny iktusy také na 1. a 4. slabice, což reflektuje tzv. akronymické pravidlo, na základě kterého se iktus nachází na první a na poslední slabice.¹³⁴

3.3.2.2.5 Pětislabičné segmenty

- **počet segmentů:** 61

- **počet iktů:** pětislabičné segmenty mohou (ojediněle) být **jednoiktové** (4, tj. 6,56 % ze zkoumaného vzorku pětislabičných segmentů), **dvouiktové** (52, tj. 85,25 % ze zkoumaného vzorku pětislabičných segmentů) a **tříiktové** (5, tj. 8,20 % ze zkoumaného vzorku pětislabičných segmentů)

- **poloha iktů** – v případě **jednoiktových** segmentů (4):

- **na první slabice:** 1 segment
  - rytmus:
    - **descendentní – jako celek** (1 segment)
      - vzorový segment: /**j**íqi-bu-tong-d/
- **na druhé slabice:** 2 segmenty
  - rytmus:
    - **descendentní – s předklonkou** (2 segmenty)
      - vzorové segmenty:
/ta-qíshì-jìu-shì/
/ta-zhei⁴-shì-yì-ge/
- **na třetí slabice:** 1 segment
  - rytmus:
    - **ascendentní – s příklonkou** (1 segment)
      - vzorový segment:
/zai-diànyīng-r-libian/

---

¹³⁴ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 12

- **poloha iktů** – v případě **dvouiktových** segmentů (52):

- **na první a na třetí slabice:** 10 segmentů
  - rytmus:
    - **kombinace dvou descendentních sledů** (10 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/hen³-duo-dōngxi-shi/
/ta¹-d-gǔzili/
/hěn-duo-jùli-d/
- **na první a na čtvrté slabice:** 22 segmentů
  - rytmus:
    - **akronymický – s příklonkou** (10 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/xiang³-kan-diànyǐng-d/
/xiànshi-bù-tóng-d/
/dou¹-wang-zher-zǒu-ne/
    - **kombinace dvou descendentních sledů** (13 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/nèixin-d-shi²hour/
/biāozhun-d-ma¹ma/
/wo³-ye-mei-kànjianr/
- **a první a na páté slabice:** 5 segmentů
  - rytmus:
    - **akronymický – jako celek** (5 segmentů)
      - vzorové segmenty:
/zen³me-zenme-hǎo/
/dan⁴shi-ta-kěnéng/
/zhǎobudao-fāngfǎ/
- **na druhé a na čtvrté slabice:** 8 segmentů
  - rytmus:
    - **kombinace dvou descendentních sledů – s předklonkou**
(4 segmenty)
      - vzorové segmenty:

/shi-lìngwai-yi²-ge/

/zhè-yàng-r-d-wen⁴ti/

/dui-zhei⁴-ge-māma/

- **akronymický – s předklonkou a s příklonkou (2 segmenty)**

- vzorové segmenty:

/yu-bù-zhenshi²-d/

/ta-zhèi-ge-ren²-hen/

- **na druhé a na páté slabice: 7 segmentů**

- rytmus:

- **akronymický – s předklonkou (6 segmentů)**

- vzorové segmenty:

/ni-qiě-bu-shuo-tā/

/jiu-**méi**-xiang-zuo-mā/

/dui-mùqian-lai-shuō/

- **kombinace dvou ascendentních sledů – s příklonkou**

(1 segment)

- vzorový segment: /dianyǐng-shidài-le/

- **poloha iktů** – v případě **tříiktových** segmentů (5):

- **na první, třetí a na páté slabice: 5 segmentů**

- rytmus:

- **akronymický – jako celek (5 segmentů)**

- vzorové segmenty:

/ni³-yao-nàme-shuō/

/ta¹-ye-**bú**-xiang-mā/

/hai²shi-zhème-zǒu/

Následující tabulka zobrazuje absolutní a relativní četnost všech jednotlivých typů rytmických sledů v pětislabičných segmentech:

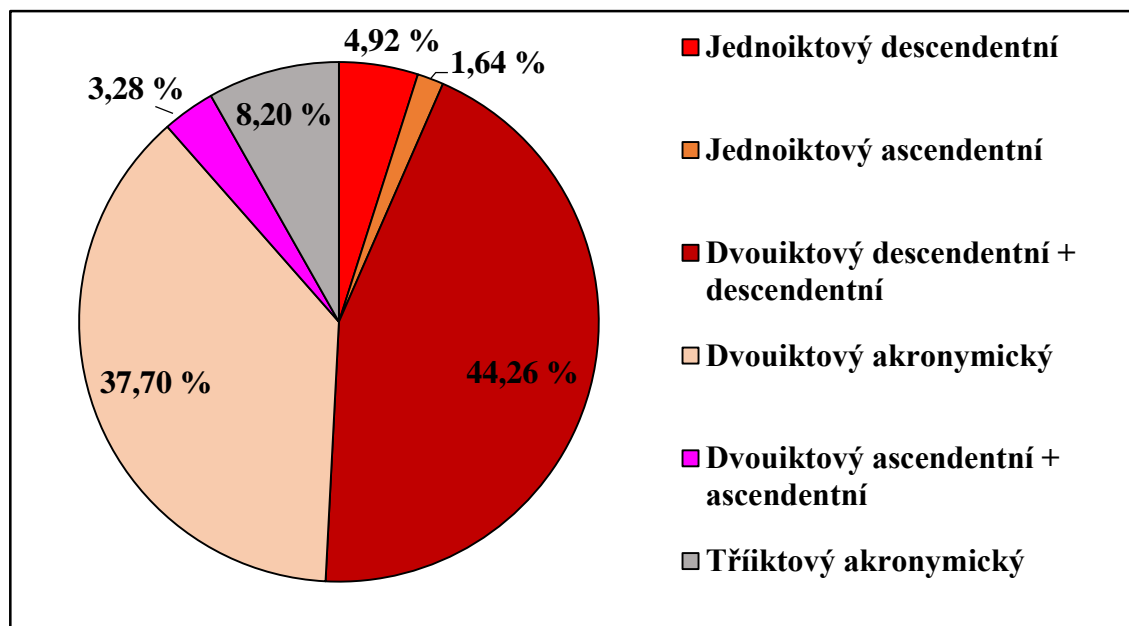
Počet iktů	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 iktus	Descendentní s předklonkou	2	3,28 %
	Descendentní	1	1,64 %
	Ascendentní s příklonkou	1	1,64 %
2 ikty	Descendentní + descendentní	23	37,70 %
	Akronymický s příklonkou	10	16,38 %
	Akronymický s předklonkou	6	9,84 %
	Akronymický	5	8,20 %
	Descendentní + descendentní s předklonkou	4	6,56 %
	Ascendentní + ascendentní	2	3,28 %
	Akronymický a předklonkou a s příklonkou	2	3,28 %
3 ikty	Akronymický	5	8,20%
Celkový součet	•	61	100,00%

Tabulka č. 7: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v pětislabičných segmentech

Pětislabičné segmenty analyzovaného vzorku jsou jedno – až tříiktové, přičemž nejvýraznější podíl mají segmenty se dvěma ikty. V rámci nich se nejčastěji objevuje kombinace dvou descendentních sledů, která byla vyhodnocena u téměř dvou pětín všech pětislabičných segmentů.

Nachází se zde však několik typů rytmických sledů, které se v rámci všech pětislabičných segmentů vyskytly pouze ve dvou a méně případech. Obecně lze zhodnotit, že zejména ascendance má v pětislabičných segmentech jen ojedinělý výskyt.

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle typu rytmu:

Graf č. 8: Procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle typu rytmu

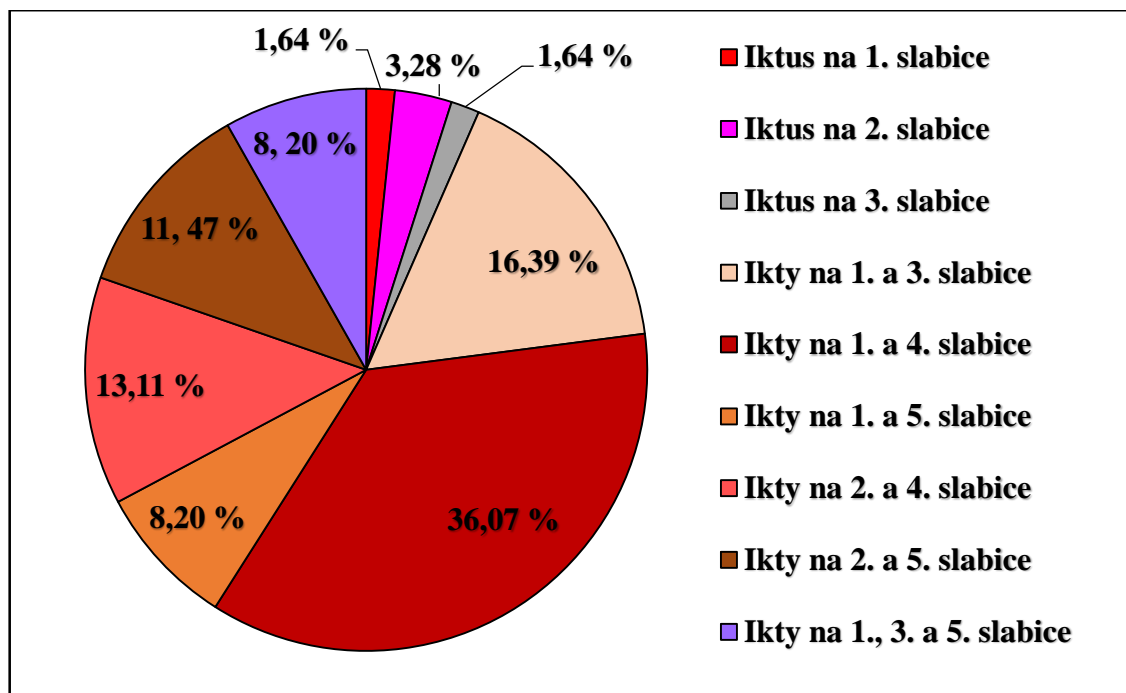
Jak je z grafu patrné, rozhodující část v rámci pětislabičných segmentů připadá na dvouiktové segmenty s kombinací dvou descendentních sledů, společně s dvouiktovými akronymickými segmenty. Které tvoří téměř 82 % všech pětislabičných segmentů.

Nejmenší část poté tvoří jednoiktový ascendentní segment, který se objevil pouze jedenkrát a zaujímá tak pouze necelá dvě procenta všech zkoumaných pětislabičných segmentů. Výskyt jednoiktových pětislabičných segmentů lze obecně považovat za spíše ojedinělý a konkrétně v analyzovaném vzorku tvoří pouze 6,56 %, což odpovídá výskytu 4 případů z celkového počtu 61 pětislabičných segmentů.

Tříiktové pětislabičné segmenty jsou vždy nositelem akronymického rytmického sledu, v nichž leží iktus na první, třetí a na páté slabice.¹³⁵ Takovéto segmenty však tvoří pouhých 8 % pětislabičných segmentů.

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle polohy iktů:

¹³⁵ SLAMĚŇÍKOVÁ 2016: str. 74-75

Graf č. 9: Procentuální zastoupení pětislabičných segmentů podle polohy iktů

Graf ukazuje mnoho kombinací polohy iktů, avšak je zřejmé, že se v mém korpusu v rámci pětislabičných segmentů iktus nachází výrazně nejčastěji na 1. a 4. slabice, což je do velké míry dáno prominentním zastoupením dvouiktových segmentů s kombinací dvou descendentních sledů, ale také opakujícími se akronymickými segmenty s příklonkou, které zaujímají necelých 17 % všech pětislabičných segmentů.

3.3.2.2.6 Šestislabičné segmenty

- počet segmentů: 25

- počet iktů: v mém korpusu jsou zastoupeny šestislabičné segmenty, které jsou **dvouiktové** (13, tj. 52 % zkoumaného vzorku šestislabičných segmentů) a **tříiktové** (12, tj. 48 % zkoumaného vzorku šestislabičných segmentů)

- poloha iktů – v případě dvouiktových segmentů (13):

- **na první a na třetí slabice:** 1 segment
  - rytmus:
    - kombinace dvou descendentních sledů (1 segment)
      - vzorový segment:
        - /yí-ge-yuànz-libianr/
- **na první a na čtvrté slabice:** 3 segmenty

- rytmus:
    - **kombinace dvou descendentních sledů** (3 segmenty)
      - vzorové segmenty:
        - /māma-he-érz-d/
        - /wo³-mei-you-bànfā-ya/
        - /hou⁴lai-wo-wèn-tamen/
  - **na první a na šesté slabice:** 2 segmenty
    - rytmus:
      - **akronymický – jako celek** (2 segmenty)
        - vzorové segmenty:
          - /tōngguo-yi-ge-diànyīngr/
          - /ta¹-gen-women-yìqǐ/
  - **na druhé a na čtvrté slabice:** 3 segmenty
    - rytmus:
      - **kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou** (3 segmenty)
        - vzorové segmenty:
          - /he-érz-d-guan¹xi/
          - /jiu-méi-you-yi²-ge-ren/
          - /dan-zhèi-ge-dōngxi-shi/
  - **na druhé a na páté slabice:** 4 segmenty
    - rytmus:
      - **akronymický s předklonkou a s příklonkou** (3 segmenty)
        - vzorové segmenty:
          - /yu-rénxing-zhijian¹-d/,
          - /bi-yuánr-shi-shèhuì-he/,
          - /bei-zhei⁴-ge-diànyīngr-gei/
      - **kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou** (1 segment)
        - vzorový segment: /ta-**bú**-shi-ge-māma/
- **poloha iktů** – v případě **tříiktových** segmentů (12):
- **na první, třetí a na páté slabice:** 4 segmenty

- rytmus:
  - **kombinace tří descendentních sledů** (4 segmenty)
    - vzorové segmenty:
      - /ni³men-shéi-d-māma/,
      - /tā-zuo-yi²-ge-**nǚ**xing/,
      - /yi²-ge-gùshi-li³bianr/
- **na první, třetí a na šesté slabice** (4 segmenty)
  - rytmus:
    - **akronymický – jako celek** (4 segmenty)
      - vzorové segmenty:
        - /zen³me-biāobang-ziji³/,
        - /yi²-ge-shèhui-dangzhong¹/,
        - /yi²-ge-biāozhun-d-ma¹/
- **na první, čtvrté a na šesté slabice** (4 segmenty)
  - rytmus:
    - **akronymický – jako celek** (4 segmenty)
      - vzorové segmenty:
        - /**nǎ**-yi-ge-ren²-d-mā/,
        - /**gēn**ben-mei-far³-pèihé/,
        - /qi²shi-ta-zhǐ-neng-zuo⁴/

Šestislabičné segmenty jsou svým výskytem v rámci celého korpusu prakticky ojedinělé (podobně jako jednoslabičné¹³⁶ a sedmi – a víceslabičné¹³⁷ segmenty), neboť tvoří jen necelých 6 % analyzovaného vzorku.¹³⁸

¹³⁶ Viz 3.2.2.2.1 Jednoslabičné segmenty

¹³⁷ Viz 3.2.2.2.7 Sedmi – a víceslabičné segmenty

¹³⁸ Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

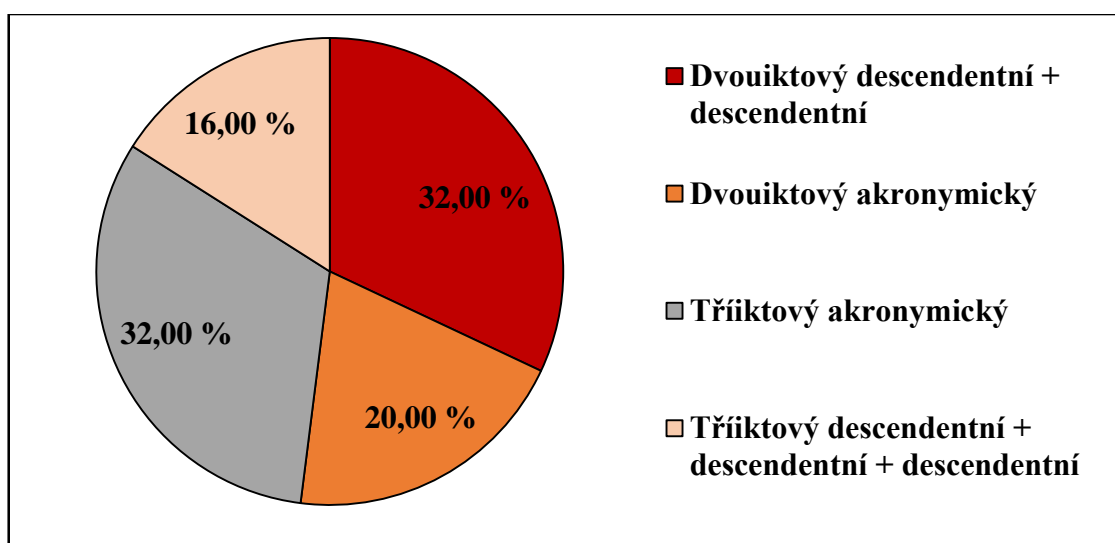
Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost všech jednotlivých typů rytmických sledů v šestislabičných segmentech:

Počet iktů	Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
2 ikty	Descendentní + descendentní	4	16,00 %
	Descendentní + descendentní s předklonkou	4	16,00 %
	Akronymický s předklonkou a s příklonkou	3	12,00 %
	Akronymický	2	8,00 %
3 ikty	Akronymický	8	32,00 %
	Descendentní + descendentní + descendentní	4	16,00 %
Celkový součet	•	25	100,00 %

Tabulka č. 8: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v šestislabičných segmentech

Šestislabičných segmentů je v mém korpusu již podstatně méně. Tabulka ukazuje, že z celkového šestislabičných segmentů tvoří největší část segmenty tříiktové akronymické, a to s celkovým zastoupením okolo jedné třetiny. Naopak, dvouiktové akronymické segmenty se v rámci šestislabičných segmentů vyskytly jen ve dvou případech, což odpovídá přesně 8 %.

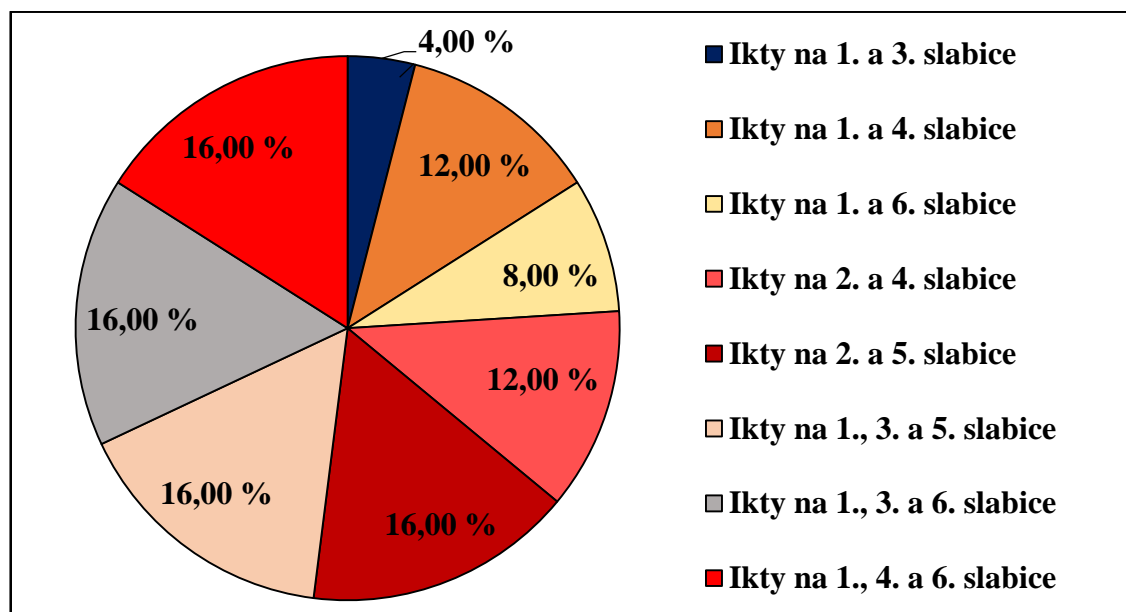
Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle typu rytmu:

Graf č. 10: Procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle typu rytmu

Z grafu je patrné, že se v rámci šestislabičných segmentů shodnou četností vyskytují dva typy rytmického sledu, a to konkrétně kombinace dvou descendentních sledů a akronymický sled v segmentech se třemi ikty. Nejmenší procentuální část pak tvoří tříiktové segmenty s kombinací tří descendentních sledů. Ascendentní rytmický sled nemá v rámci šestislabičných segmentů žádné zastoupení.

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle polohy iktů:

Graf č. 11: Procentuální zastoupení šestislabičných segmentů podle polohy iktů

V rámci šestislabičných segmentů je téměř shodný počet dvouiktových a tříiktových segmentů, přičemž segmenty dvouiktové zaujímají celkem 52 % a segmenty tříiktové zbylých 48 % zkoumaného vzorku. Co se týká dvouiktových segmentů, ikty jsou v největší míře na 2. a 5. slabice, což je dáno výskytem akronymických segmentů s předklonkou a s příklonkou, ale také segmenty s kombinací dvou descendentních sledů s předklonkou. Poloha na 1. a 3. slabice, která v grafu zaujímá pouhých 4 %, byla zaznamenána pouze u jednoho segmentu s kombinací dvou descendentních sledů.

3.3.2.2.7 Sedmi- a víceslabičné segmenty

- počet segmentů: 4

- počet iktů: v mém korpusu jsou zastoupeny sedmislabičné segmenty, které jsou tříiktové a jeden osmislabičný segment, který je čtyřiktový

- **poloha iktů** – v případě **tříiktových** segmentů (3):

- **na první, třetí a na šesté slabice** (2 segmenty)
  - rytmus:
    - **akronymický s příklonkou** (1 segment)
      - vzorový segment:
/wo³-shi-wúkenàihé-ya/
    - **kombinace tří descendentních sledů** (1 segment)
      - vzorový segment:
/huo⁴zhe-yuànyì-d-yì²-ge/
- **na první, čtvrté a na šesté slabice** (1 segment)
  - rytmus:
    - **jiný** (descendentní + ascendentní s příklonkou + descendentní)
(1 segment)
      - vzorový segment:
/wo³men-chī-fàn-d-shì²hour/

- **poloha iktů** – v případě **čtyřiktových** segmentů (1):

- **na první, třetí, páté a na sedmé slabice** (1 segment)
  - rytmus:
    - **kombinace čtyř descendentních sledů** (1 segment)
      - vzorový segment:
/wo³men-zhème-shuō-d-shì²hour/

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost všech jednotlivých typů rytmických sledů v sedmi – a více slabičných segmentech:

Počet iktů	Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Relativní četnost
3 ikty	Akronymický	1	25,00 %
	Descendentní + descendentní + descendentní	1	25,00 %
	jiný	1	25,00 %
4 ikty	Descendentní + descendentní + descendentní + descendentní	1	25,00 %
Celkový součet	•	4	100,00 %

Tabulka č. 9: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v sedmi – a víceslabičných segmentech

Sedmislabičné, zejména pak osmislabičné segmenty jsou svým výskytem v rámci celého korpusu mimořádně ojedinělé, a tvoří tak nejméně početnou skupinou v mém analyzovaném vzorku, která je zastoupena necelým 1 % v rámci celkového počtu 427 segmentů.¹³⁹ Vzhledem k jejich příliš nízkému počtu je proto obtížné provést objektivní analýzu. Čtyřiktový segment odpovídá jedinému osmislabičnému segmentu z mého korpusu, v němž byla zjištěna kombinace čtyř descendentních sledů s ikty na první, třetí, páté a na sedmé slabice. Jeden osmislabičný segment odpovídá 0,23 % celého analyzovaného vzorku.

3.3.2.2.8 Celkové shrnutí o iktech a rytmech v rámci segmentů

Tabulka níže zobrazuje zastoupení jednoiktových segmentů v rámci celého analyzovaného vzorku:

	1 slab.	2 slab.	3 slab.	4 slab.	5 slab.	6 slab.	7+ slab.
1 iktus	10	88	86	33	4	0	0
	4,52 %	39,82 %	38,92 %	14,93 %	1,81 %		

Tabulka č. 10: Jednoiktové segmenty

¹³⁹ Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

Tabulka č. 10 ukazuje, že se jeden iktus se vyskytuje pouze u segmentů jedno – až pěti slabičných, zatímco mezi segmenty šesti – a víceslabičnými není jednoiktový segment žádný. Co se týká pětislabičných segmentů, ačkoliv obvykle bývají dvou – nebo tříiktové, v mém korpusu se ojedinele, a to konkrétně ve 4 případech z celkového počtu 61 pětislabičných segmentů,¹⁴⁰ objevily i segmenty jednoiktové. V rámci všech jednoiktových segmentů však pětislabičné segmenty tvoří necelá dvě procenta.

Tabulka níže zobrazuje zastoupení dvouiktových segmentů v rámci celého analyzovaného vzorku:

	1 slab.	2 slab.	3 slab.	4 slab.	5 slab.	6 slab.	7+ slab.
2 ikty	0	0	46	74	52	13	0
			24,86 %	40,00 %	28,11 %	7,03 %	

Tabulka č. 11: Dvouiktové segmenty

Tabulka přehledně ukazuje, že dvouiktové segmenty v mém analyzovaném vzorku jsou pouze segmenty tři – až šestislabičné. V segmentech jedno – a dvouslabičných se dva ikty za žádné situace nacházet nemohou. Dvouiktový segment nebyl nalezen ani mezi malým množstvím sedmi – a víceslabičných segmentů.¹⁴¹

Následující tabulka znázorňuje zastoupení tří – a víceiktových segmentů v analyzovaném vzorku:

	1 slab.	2 slab.	3 slab.	4 slab.	5 slab.	6 slab.	7+ slab.
3+ ikty	0	0	0	0	5	12	4
					23,81 %	57,14 %	19,05 %

Tabulka č. 12: Tří – a víceiktové segmenty

Z tabulky je patrné, že se tři ikty vyskytují pouze v segmentech pěti – a víceslabičných. Segmenty jedno – až čtyřslabičné za žádné situace tři ikty mít nemohou. V mém korpusu je pouze jeden čtyřiktový segment, který odpovídá jedinému segmentu osmislabičnému.¹⁴²

¹⁴⁰ Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

¹⁴¹ Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

¹⁴² Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

Následující tabulka shrnuje výsledky zastoupení segmentů s jedním, dvěma a třemi – a více ikty:

	1 sl.	2 sl.	3 sl.	4 sl.	5 sl.	6 sl.	7+ sl.	celkem AČ	celkem RČ
1 iktus	10	88	86	33	4	0	0	221	51,52 %
2 ikty	0	0	46	74	52	13	0	187	43,59 %
3+ ikty	0	0	0	0	5	12	4	21	4,90%

Tabulka č. 13: Segmenty s jedním, dvěma a třemi – a více ikty

Tato tabulka shrnuje výsledky předchozích tabulek (Tabulka č. 10, Tabulka č. 11 a Tabulka č. 12) a přehledně ukazuje četnost segmentů s jedním, dvěma a třemi ikty v rámci celého analyzovaného vzorku.

Lze tedy zhodnotit, že v mém korpusu jsou nejdůležitější zastoupeny segmenty jednoiktové, které tvoří více než polovinu všech analyzovaných segmentů. Společně se segmenty dvouiktovými pak tvoří více než 95 % analyzovaného vzorku a zbývajících necelých 5 % tak připadá na segmenty tří – a víceiktové, což je dáno výrazně nižším počtem pěti – a víceslabičných segmentů, oproti segmentům s menším počtem slabik.¹⁴³

Tabulka č. 14 níže zobrazuje absolutní četnost jednotlivých typů rytmických sledů v rámci celkového počtu analyzovaných segmentů korpusu. Rytmické sledy jsou v tabulce zaznamenány pomocí zkratk, přičemž:

- **DE**   descendentní rytmický sled
- **pDE**   descendentní rytmický sled s předklonkou
- **AS**   ascendentní rytmický sled
- **ASe**   ascendentní rytmický sled s příklonkou
- **AKR**   akronymický rytmický sled
- **AKRe**   akronymický rytmický sled s příklonkou
- **pAKR**   akronymický rytmický sled s předklonkou
- **pAKRe**   akronymický rytmický sled s předklonkou a s příklonkou

¹⁴³ Viz 3.2.1.4 Průměrná délka segmentu

· **lichá**   lichá slabika

- dále například:

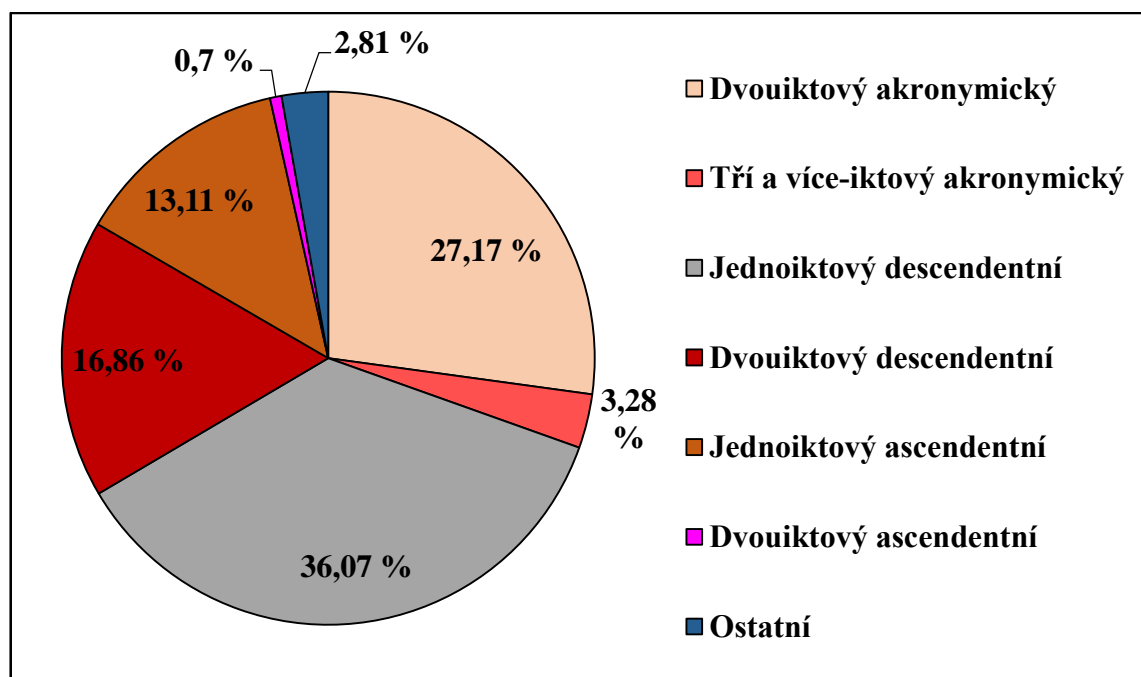
→ schéma **DE+DE+DE** značí segment, který se skládá ze tří
descendentních rytmických sledů

Počet iktů	Rytmus	1 sl.	2 sl.	3 sl.	4 sl.	5 sl.	6 sl.	7 + sl.	Celkem
1 iktus	lichá	10	0	0	0	0	0	0	10
	DE	0	52	38	8	1	0	0	99
	pDE	0	0	34	19	2	0	0	55
	AS	0	36	7	0	0	0	0	43
	Ase	0	0	7	5	1	0	0	13
	jiné	0	0	0	1	0	0	0	1
2 ikty	AKR	0	0	46	30	5	2	0	83
	AKRe	0	0	0	10	10	0	0	20
	pAKR	0	0	0	2	6	0	0	8
	pAKRe	0	0	0	0	2	3	0	5
	DE+DE	0	0	0	31	22	4	0	57
	pDE+DE	0	0	0	0	4	4	0	8
	AS+AS	0	0	0	1	2	0	0	3
	jiné	0	0	0	0	1	0	0	1
3 ikty	DE+AKR	0	0	0	0	5	5	1	11
	DE+DE+DE	0	0	0	0	0	4	1	5
	AKR+AS	0	0	0	0	0	3	0	3
	jiné	0	0	0	0	0	0	1	1
4 ikty	DE+DE+DE+DE	0	0	0	0	0	0	1	1

Tabulka č. 14: Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v celém analyzovaném korpusu

Díky výsledkům, zaznamenaným v tabulce č. 14, je patrné, že se mezi jednoiktovými segmenty nejčastěji objevil descendentní rytmický sled, u segmentů dvouiktových převládá akronymický rytmický sled, u segmentů tříiktových pak kombinace descendentního a akronymického rytmického sledu a v rámci čtyřiktového segmentu (jediný osmislabičný segment analyzovaného vzorku) byla vyhodnocena kombinace čtyř descendentních sledů.

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu s ohledem na počet iktů:

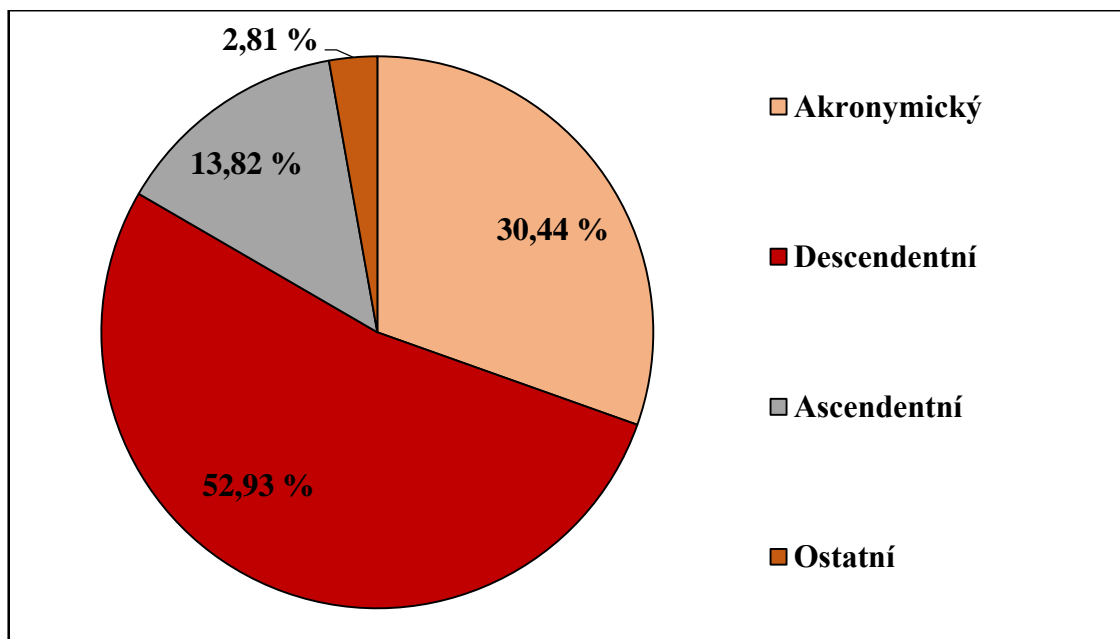

Graf č. 12: Procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu s ohledem na počet iktů

Z tohoto grafu je patrné, že v mém analyzovaném vzorku jsou nejvíce zastoupeny segmenty jednoiktové descendentní, které společně s druhou nejpočetnější skupinou, se segmenty dvouiktovými akronymickými, tvoří více než polovinu všech segmentů z mého korpusu. Naopak, velmi sporadicky se objevily segmenty dvouiktové ascendentní, stejně jako segmenty tří- a víceiktové akronymické, u nichž konkrétně je nízké procentuální zastoupení dáno malým počtem pěti – a víceslabičných segmentů.

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu bez ohledu na počet iktů:

Graf č. 13: Procentuální zastoupení všech analyzovaných segmentů podle typu rytmu bez ohledu na počet iktů

Co se týká typu rytmu, z výsledků mého měření vzešlo, že se u více než jedné poloviny všech analyzovaných segmentů vyskytuje descendentní rytmický sled. Nejméně se vyskytující je rytmický sled ascendentní, který se byl zjištěn zhruba čtyřikrát méně často než zmíněný nejprominentnější sled descendentní.

3.4 Analýza kól

V rámci analýzy kól se nejprve zaměřím na zjištění velikosti kól a následně se budu zabývat určováním pozice rytmického sledu v rámci kól, přičemž se pokusím zjistit, jaké rytmické sledy převažují v pozici na začátku (nebo uvnitř) kóla a jaké v pozici na konci kóla. Výsledky pro lepší přehlednost zaznamenám do tabulek, srovnám je a vyhodnotím.

V další části této analýzy se budu věnovat určování typu kól a zjišťování, jaké konkrétní rytmické sledy a jejich kombinace se v rámci jednotlivých typů kól objevují a jak jsou frekventované. Na závěr budu tedy schopna vymezit nejproduktivnější rytmický sled v rámci kól, tvořenými jedním sledem, stejně jako nejvíce frekventované kombinace rytmických sledů v rámci kól s větším počtem sledů.

Co se týká určování typů kól, budu se řídit následujícím:¹⁴⁴

- **Typ A** kóla tvořená jedním sledem
- **Typ B** kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí
- **Typ C** kóla s bezprostředním sousedstvím arzí
- **Typ D** kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí

Pro zaznamenání různých kombinací rytmických sledů bylo mém výzkumu, dle prof. Švarného¹⁴⁵, použito následující značení:

- / pro ascendentní sled
- /° pro ascendentní sled s příklonkou
- \ pro descendentní sled
- °\ pro descendentní sled s předklonkou
- v pro tříslabičný akronymický sled
- | pro označení liché iktové slabiky

→ **Příklady:** a) kólon se schématem °\ : /ta-**bú**-shi-ge-māma/

---

¹⁴⁴ SLAMĚNÍKOVÁ 2016: str. 77

¹⁴⁵ ŠVARNÝ 1998: str. 48

- 1. segment descendenní s předklonkou
  - 2. segment descendenní
    - Schéma °\\ tedy značí kólon, který se skládá ze segmentu descendenního s předklonkou a ze segmentu descendenního
- b) kólon se schématem V//°: /shi⁴-yi-zhǒng dianyīng-shidài-le/
- 1. segment tříslabičný akronymický
  - 2. segment ascendentní
  - 3. segment ascendentní s příklonkou
    - Schéma V//° tedy značí kólon, který se skládá ze segmentu tříslabičného akronymického, ze segmentu ascendentního a ze segmentu ascendentního s příklonkou

3.4.1 Velikost kól

Kóla analyzovaného vzorku jsou tvořena jedním – až sedmi segmenty. Platí zde, že čím je vyšší počet segmentů v kóle, tím je menší jejich četnost zastoupení ve vzorku. Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost všech analyzovaných kól podle počtu segmentů:

Počet segmentů	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 segment	83	40,69 %
2 segmenty	60	29,41 %
3 segmenty	39	19,12 %
4 segmenty	12	5,88 %
5 segmentů	6	2,94 %
6 segmentů	1	0,49 %
7 segmentů	3	1,47 %
Celkový součet	204	100,00 %

Tabulka č. 15: Zastoupení kól podle počtu segmentů

Na základě výsledků z tabulky je patrné, že v mém analyzovaném vzorku výrazně převládají jednosegmentální kóla, která tvoří více než dvě pětiny všech kól. Naopak, téměř sporadicky jsou zastoupena čtyř - až sedmissegmentální kóla (zejména pak šestissegmentální kóla), která dohromady tvoří jen něco málo více než jednu desetinu všech analyzovaných kól, a jejich výskyt je tak ve srovnání s jedno – až třísegmentálními kóly pouze minimální. V průměru jsou kóla tvořena dvěma segmenty.¹⁴⁶

3.4.2 Pozice rytmického sledu v rámci kól

V této části se zaměřím na zjišťování pozice rytmického sledu v rámci kól, přičemž budu zkoumat, zda se rytmický sled nachází v pozici na začátku (nebo uvnitř) kóla nebo v pozici na konci kóla. Vzhledem k tomu, že jednoslabičné segmenty nemají rytmický sled žádný, pozici rytmického sledu tedy budu zkoumat u segmentů dvou – a víceslabičných. Jestliže je kólon jednosegmentální, určíme jeho polohu automaticky za pozici na konci kóla.¹⁴⁷

Pozice rytmických sledů v kólech byla určována následně:

→ Např.: třísegmentální kólon /běnnren tēbie xīyin-ren²/:

1. segment descendentní v pozici **na začátku (nebo uvnitř kóla)**
2. segment descendentní v pozici **na začátku (nebo uvnitř kóla)**
3. segment akronymický v pozici **na konci kóla**

Následující tabulka zobrazuje absolutní a relativní četnost jednotlivých rytmických sledů v pozici na začátku nebo uvnitř kóla či v pozici na konci kóla:

---

¹⁴⁶ Viz 3.2.1.3 Průměrná délka kóla

¹⁴⁷ ŠVARNÝ, UHER 2014: str. 14

•	Pozice na začátku nebo uvnitř kóla		Pozice na konci kóla	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Rytmický sled				
Ascendentní	29	51,78 %	27	48,22 %
Descendentní	83	53,90 %	71	46,10 %
Akronymický	70	53,85 %	60	46,15 %
Jiný	39	50,65 %	38	49,35 %

Tabulka č. 16: Poloha segmentů v kólech

O. Švarný poukázal na to, že v případě descendentních rytmických sledů je více charakteristická poloha v pozici na začátku nebo uvnitř kóla, zatímco pro ascendentní a akronymické sledy je příznačná spíše poloha na konci kóla.¹⁴⁸

Výsledky analýzy korespondují s tvrzením O. Švarného v případě descendentních rytmických sledů, avšak nepotvrdila se zde teze o ascendentních a akronymických sledech. Ačkoliv je jejich rozmístění v rámci vymezených pozic prakticky shodné, v rámci obou těchto rytmických sledů byla zjištěna mírná převaha polohy v pozici na začátku nebo uvnitř kóla.

3.4.3 Rytmus v kólech

V této části analýzy se zaměřím na rozdělení kól do základních čtyř typů, v nichž se pokusím zjistit, jaké rytmické sledy (a s jakou četností) se ve všech typech kól vyskytují. Své výsledky pro lepší přehlednost znázorním pomocí grafů, na základě kterých je srovnám a zhodnotím. Vymezím nejproduktivnější typ rytmického sledu jednotlivě v každém typu kóla i celkově v rámci všech analyzovaných kól vůbec.

Kóla byla do zmíněných čtyř typů rozdělena dle následujících kritérií:¹⁴⁹

- **Typ A** kóla tvořená jedním sledem
- **Typ B** kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí, přičemž mezi jednotlivými sledy mohou být vloženy předklonky či příklonky, které nijak nenarušují rytmickou strukturu kóla

¹⁴⁸ ŠVARNÝ 1998: s. 33, 42

¹⁴⁹ SLAMĚŇÍKOVÁ 2016: str. 77

- **Typ C** kóla s bezprostředním susedstvím arzí, přičemž bezprostřední susedství arzí je značeno pomocí +
- **Typ D** kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu susedství arzí, tj. případ, kdy atonická slabika, předklonka či příklonka brání přímému kontaktu dvou arzí

Tabulka níže zobrazuje absolutní a relativní četnost jednotlivých typů kól:

Typ kóla	Absolutní četnost	Relativní četnost
typ A	61	29,90 %
typ B	75	36,76 %
typ C	45	22,06 %
typ D	23	11,27 %
Celkový součet	204	100,00 %

Tabulka č. 17: Typy kól

V rámci mého korpusu jsou nejdominantněji zastoupena kóla typu B, tedy kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu susedství arzí. Jednu třetinu zaujímají kóla, která jsou tvořena jedním sledem, tudíž kóla typu A. Naopak, s nejmenší četností byla zaznamenána kóla typu D, v nichž díky atonické slabice nedochází k bezprostřednímu susedství arzí.

Níže následuje samotná analýza kól, v níž uvádím všechny zjištěné rytmické sledy (a jejich četnost) v rámci jednotlivých typů kól, vzorový příklad (z analyzovaného korpusu)¹⁵⁰ ke každému typu rytmického sledu a jeho značení dle kritérií zmíněných výše.¹⁵¹

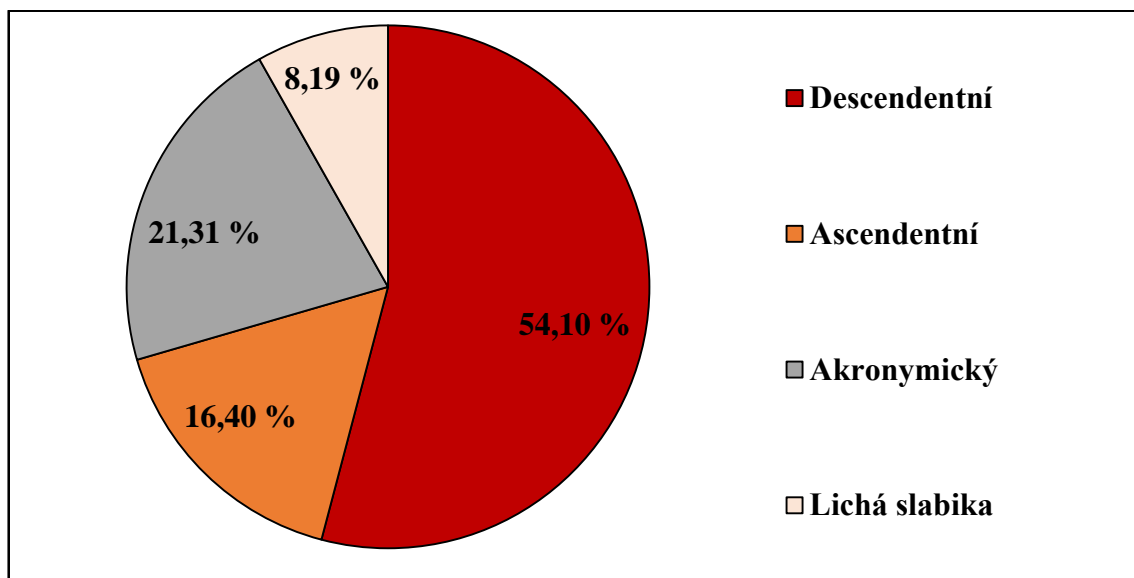
- **TYP A:** kóla tvořená jedním sledem
  - rytmický sled **typu A** (61 kól):
    - **ascendentní** (10 kól)
      - vzorový kólón a jeho značení:
$$/fangf\ddot{a}/ = /$$

¹⁵⁰ Viz 3.2.1 Výsledná podoba korpusu

¹⁵¹ Viz 3.3 Analýza kól

- **descendentní** (33 kól)
  - vzorový kólón a jeho značení:
/suōyì-jìu/ = \
- **akronymický** (13 kól)
  - vzorový kólón a jeho značení:
/rén-běshēn/ = V
- **žádný** - kólón tvořen lichou slabikou (5 kól)
  - vzorový kólón a jeho značení:
/duì/ = |

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých rytmických sledů v rámci kól typu A:

Graf č. 14: Procentuální zastoupení rytmických sledů v rámci kól typu A

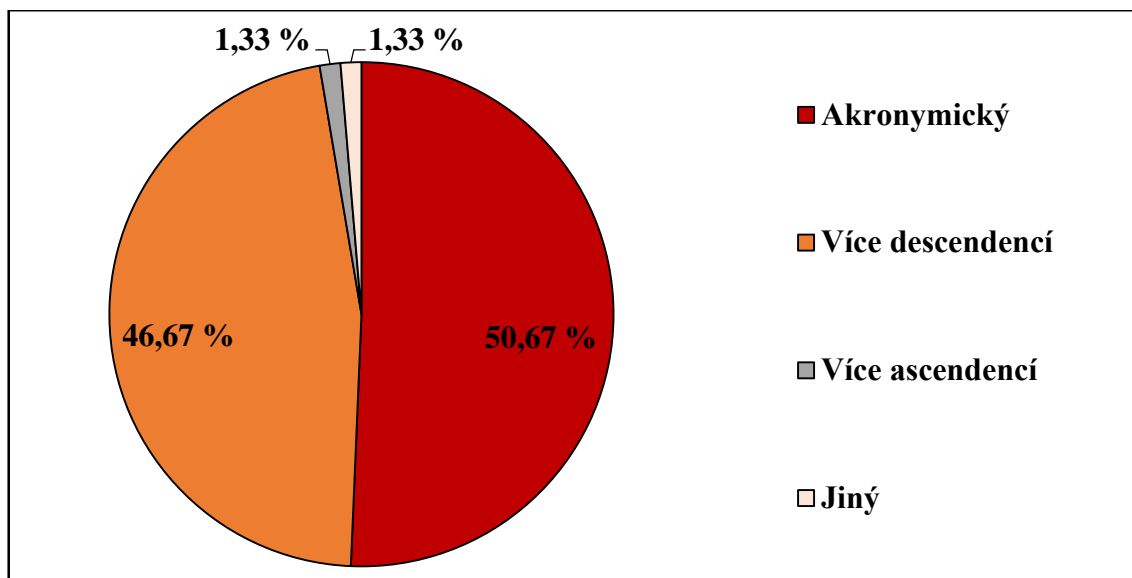
Graf přehledně ukazuje, že v rámci kól typu A je nejprominentnější rytmický sled descendentní, který zaujímá více než polovinu všech kól, zařazených do tohoto typu. V mém vzorku se objevilo také 8,19 % kól, tvořených lichou slabikou, které nenesou žádný rytmický sled.

- **TYP B:** kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí
  - rytmické vzorce **TYPU B** (75 kól):
    - **B-I:** opakující se ascendentní sledy (1 kólón)

- vzorový kólon a jeho značení:
/hélǐ-yi-dianr³/ = //
- **B-II: opakující se descendentní sledy (35 kól)**
  - vzorový kólon a jeho značení:
/zhei⁴-ge shèhui-xíngtai/ = \\\
- **B-III: akronymické modely (38 kól):**
- **jednoduchá akronymická struktura (12 kól)**
  - vzorový kólon a jeho značení:
/bi³ru-shuō/ = V
- **akronymická struktura s opakujícím se descendentním sledem (19 kól)**
  - vzorový kólon a jeho značení:
/wǒ⁴-hai-xiang¹xin-zhèi-ge jiu⁴-shi-shuō/ =
\\\V
- **akronymická struktura s opakujícím se ascendentním sledem (6 kól)**
  - vzorový kólon a jeho značení:
/nèi-ge-ren² hěn-hǎo/ = V/
- **akronymická struktura s opakujícím se descendentním i ascendentním sledem (1 kólon)**
  - vzorový kólon a jeho značení:
/wo³men-zhème-shuō-d-shi²hour hui-juéde ni-
zhei⁴-ge-diànyǐng hen-qíguài-a/ = \\\^o\^o\^o
- **jiné** - v podstatě se jedná kóla se segmenty, u nichž za ascencí přímo následuje descence (1 kólon)
  - vzorový kólon a jeho značení:
/ta-bú-jiàoyu érz/ = /\

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých rytmických sledů v rámci kól **typu B**:

Graf č. 15: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu B

V kólech typu B je nejdominantněji zastoupen rytmický sled akronymický, který se však vyskytl jen nepatrně častěji než rytmický sled, tvořený kombinací více descendentních sledů. Velmi malá procentuální část (1,33 %, tj. 1 kólon) pak připadá na kóla s kombinací více ascendentních sledů, jejichž zastoupení je v rámci kól typu B téměř zanedbatelné. Stejně tak je tomu také v případě kól s rytmickým sledem jiným, kterým byla označena kóla se segmenty, u nichž za ascendencí přímo následuje descendance.

- **TYP C:** kóla s bezprostředním sousedstvím arzí (příčemž bezprostřední sousedství arzí je graficky zaznačeno pomocí +)
  - rytmické vzorce **TYPU C** (45 kól)
    - **minimálně 1 ascendentní sled + minimálně 1 descendentní sled** (1 kólon)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/wo-xiāngxìn ta¹-neng-bànchulai/ = /+\
    - **minimálně 1. ascendentní sled + akronymická struktura** (5 kól)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/wo-shuō zen³me-hui-shìr/ = /+V
    - **akronymická struktura + minimálně 1 descendentní sled** (13 kól)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/wo³-bu-shi-shuō ren-dōu bú-zhèngchang/ = V/+\
    - **kombinace dvou akronymických struktur** (9 kól)

→ vzorový kólon a jeho značení:

/ni-qiě-bu-shuo-tā dui-bu-dui dan4shi-ta-kěnéng/ = °V+\\V

· **lichá slabika + minimálně 1 descendentní sled (1 kólon)**

→ vzorový kólon a jeho značení:

/tā nei³-ge-yàngz/ = |+\\

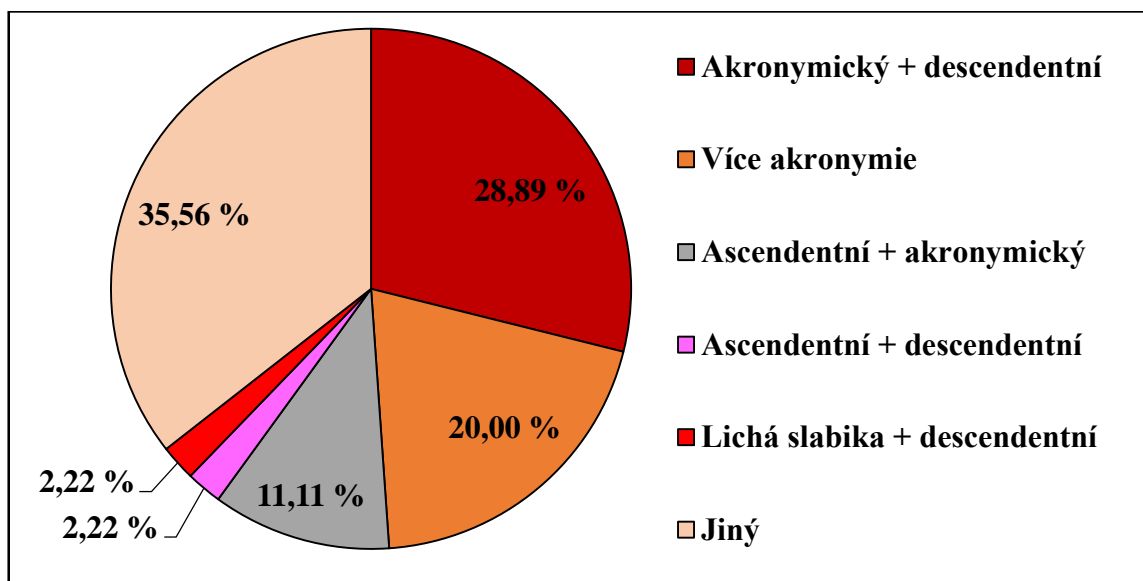
· **jiné** (tzn. kóla, jejichž rytmický vzorec neodpovídá žádnému výše zmíněnému, 16 kól)

→ vzorový kólon a jeho značení:

/zai-zǎo kěnéng gèng/ = //+|

(dva ascendentní sledy + lichá slabika)

Graf níže zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých rytmických sledů v rámci kól typu C:

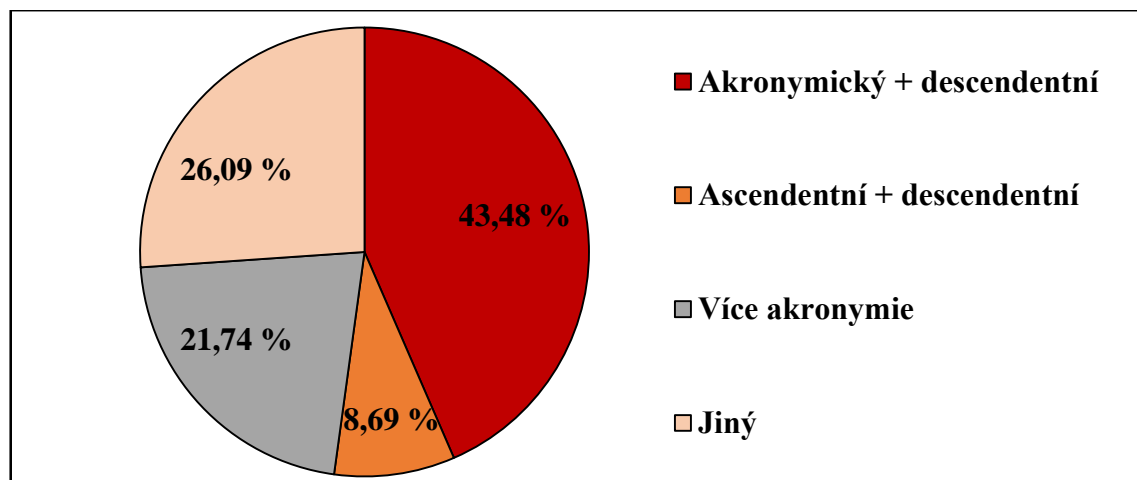

Graf č. 16: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu C

V rámci kól typu C se nejčastěji objevily specifické rytmické vzorce, které neodpovídají žádnému výše zmíněnému vzorci, typickému pro kóla typu C. Necelou jednu třetinu pak tvoří kóla s kombinací akronymického a descendentního rytmického sledu a téměř v jedné čtvrtině případů se objevila kombinace více akronymických sledů. Nejméně prominentní jsou naopak rytmické vzorce, tvořené kombinací liché slabiky a descendentních sledů a kombinací ascendentního a descendentního sledu. Každá z těchto kombinací se vyskytla pouze v jednom kóle, což odpovídá 2,22 % všech kól typu C.

- **TYP D:** kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arží
  - rytmické vzorce **typu D** (23 kól):
    - **minimálně 1 ascendentní sled + minimálně 1 descendentní sled** (2 kóla)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/chudòng zui-shēn-d-shi/ = /^o\
    - **akronymická struktura + minimálně 1 descendentní sled** (10 kól)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/páicheng-yi²-ge bu⁴-cunzài-d yàngz/ = \|\ ^oV^o\
    - **kombinace dvou acronymických struktur** (5 kól)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/ni-yě-bie-shuō ni-bù-xiāngyào/ = ^oV^oV
    - **jiné** (tzn. kóla, jejichž rytmický vzorec neodpovídá žádnému výše zmíněnému, 6 kól)
      - vzorový kólon a jeho značení:
/ke³shi-wo-yě-mei kàngo-dianyīngr-ma suo³yi-dan-wǒ-hen zūnzhòng-ta wo-juéde ta-yàngz hen-xīyin-ren/ = \/^o\/^o\/^o\/^o\/^o\

Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých rytmických sledů v rámci kól **typu D**:

Graf č. 17: Procentuální zastoupení rytmických vzorců v rámci kól typu D

Graf přehledně ukazuje, že v rámci kól typu D je výrazně nejprominentnější rytmický vzorec, který je tvořen kombinací akronymického a descendentního sledu. Ten se objevil u více než dvou pětín všech případů. Stejně jako u předchozích kól typu C, i zde se vyskytlo větší množství kól, v nichž byl vyhodnocen specifický rytmický vzorec, jež neodpovídá žádnému výše zmíněnému vzorci, typickému pro kóla typu D. Pouze v necelých 9 % (tj. ve 2 případech) kól typu D byla zjištěna kombinace ascendentního a descendentního rytmického sledu.

3.4.4 Celkové shrnutí o rytmech v rámci kól

Tabulky níže zobrazují absolutní četnost a relativní četnost jednotlivých typů rytmických sledů v rámci kól, tvořených žádným nebo jedním rytmickým sledem (tj. typ A, tabulka č. 18) a všech rytmických vzorců v rámci kól, tvořených větším počtem rytmických sledů (tj. Typ B, typ C a Typ D, tabulka č. 19). Rytmičké sledy jsou v tabulkách zaznamenány pomocí zkratek, přičemž:

- **DE** descendentní rytmický sled
- **AS** ascendentní rytmický sled
- **AKR** akronymický rytmický sled
- **lichá** lichá slabika

→ dále např. vzorec **AKR + DE** značí kólon, který se skládá z akronymického a descendentního rytmického sledu

Typ kóla	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost
Typ A	DE	33	54,10 %
	AKR	13	21,31 %
	AS	10	16,39 %
	lichá	5	8,20 %
Celkový součet	•	61	100,00 %

Tabulka č. 18: Rytmičké sledy v rámci kól typu A

Na základě výsledků z této tabulky lze snadno vyhodnotit, že v rámci kól, která jsou tvořena jedním sledem či lichou slabikou (tj. kóla typu A), je nejdominantněji zastoupen descendentní rytmický sled, který se objevil přibližně třikrát častěji než

akronymický a ascendentní rytmičtý sled a zhruba šestkrát častěji než liché slabiky, v nichž není rytmičtý sled žádný.

Typ kóla	Rytmus	Absolutní četnost	Relativní četnost
Typ B	AKR	38	26,57 %
	více DE	35	24,48 %
	více AS	1	0,70 %
	jiné	1	0,70 %
Typ C	jiné	16	11,19 %
	AKR+DE	13	9,09 %
	více AKR	9	6,29 %
	AS+AKR	5	3,50 %
	AS+DE	1	0,70 %
	lichá+DE	1	0,70 %
Typ D	AKR+DE	10	6,99 %
	jiné	6	4,19 %
	více AKR	5	3,50 %
	AS+DE	2	1,40 %
Celkový součet	•	143	100,00 %

Tabulka č. 19: Rytmičtý vzorce v rámci kól typu B, typu C a typu D

Na základě výsledků z tabulky, přehled níže zobrazuje tři nejproduktivnější rytmičtý vzorce v rámci kól typu B, typu C a typu D:

1. **AKR** jednoduchá akronymická struktura – více než tříslabičná (38, tj. 26,57 % kól typu B, typu C a typu D)
2. **Více DE** kombinace více descendentních sledů (35, tj. 24,48 % kól typu B, typu C a typu D)
3. **AKR + DE** kombinace akronymického a minimálně jednoho descendentního sledu (26, tj. 16,08 % kól typu B, typu C a typu D)

Jak je z tohoto přehledu patrné, v mém korpusu je v rámci těchto kól nejvíce zastoupen akronymický rytmičtý sled, druhým nejčastějším vzorcem je kombinace více descendentních sledů a třetí nejprominentnější kombinaci tvoří akronymický sled s descendentním rytmičtým sledem. Tyto tři kombinace se dohromady objevily v 67 % kól typu B, typu C a typu D.

4 Závěr

Tato práce si kladla za cíl vyhotovit prozodicky transkribovaný korpus mluvené řeči, dle tradiční metodologie O. Švarného provést analýzu lineárního a rytmického větného členění, a přispět tak k rozšíření dosavadních znalostí o typologické charakteristice čínského jazyka. V rámci detailní analýzy byla pozornost zaměřena na zkoumání množství a průměrných délek menších větných celků, na rychlost promluvy, počet iktů, frekvenci různých typů rytmických sledů a jejich pozici v kólech.

Výsledky analýzy lineárního větného členění ukázaly, že se analyzovaný vzorek, který je dlouhý 1 494 znaků, v přepočtu do jiných jazykových jednotek celkově skládá z 81 vět, 204 kól, 427 segmentů, 1 111 slov a 1 494 slabik. Dále bylo zjištěno, že průměrná délka věty jsou 3 kóla, průměrná délka kóla jsou dva segmenty, průměrná délka segmentu jsou tři slova a průměrná délka slova je 1 slabika. Nejdominantněji jsou zastoupeny segmenty tříslabičné, slova jsou nejčastěji jednoslabičná. Průměrná rychlost promluvy Jiang Wena je 252 slabik za minutu.

Díky analýze rytmického větného členění bylo zaznamenáno, že z celkového počtu 1 494 slabik, je celkem 655, tedy 43,84 % iktových. V analyzovaném korpusu mají největší zastoupení segmenty dvouslabičné s jednou arzí a segmenty tříslabičné s jednou arzí. Jednoiktové segmenty tvoří více než polovinu všech analyzovaných segmentů. Společně se segmenty dvouiktovými zaujímají více než 95 % analyzovaného vzorku a pouze zbývajících necelých 5 % tak připadá na segmenty tří – a víceiktové, což je dáno výrazně nižším počtem pěti – a víceslabičných segmentů, oproti segmentům s menším počtem slabik. V rámci segmentů je nejfrekventovanější rytmický sled jednoiktový descendentní.

Kóla analyzovaného vzorku jsou tvořena jedním – až sedmi segmenty. Platí zde, že čím je vyšší počet segmentů v kóle, tím je menší jejich četnost zastoupení ve vzorku. A tedy, zatímco jednosegmentální kóla zaujímají více než dvě pětiny, šesti – a sedmi segmentální kóla tvoří jen nepatrnou, necelou 2 % část všech analyzovaných kól.

Co se týče pozice rytmického sledu v rámci kól, výsledky měření korespondují s tvrzením O. Švarného v případě, že je pro descendentní sledy více charakteristická poloha v pozici na začátku nebo uvnitř kóla, avšak nepotvrdila se teze o ascendentních a akronymických sledech, kdy O. Švarný poukázal na to, že je pro tyto sledy příznačná

spíše poloha na konci kóla. Ačkoliv je rozmístění ascendentních a akronymických sledů analyzovaného vzorku v rámci vymezených pozic prakticky shodné, v rámci obou těchto rytmických sledů byla zjištěna mírná převaha polohy v pozici na začátku nebo uvnitř kóla.

Dominantní zastoupení mají kóla, u nichž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. Druhý nejčastější výskyt byl zaznamenán u kól, která jsou tvořena jednou lichou slabikou nebo jedním sledem. Poté následují kóla, v nichž dochází k bezprostřednímu sousedství arzí a nejmenší část vzorku tvoří kóla s vloženou atonickou slabikou, díky níž nedochází k bezprostřednímu sousedství arzí. V rámci kól, která jsou tvořena jedním sledem, převládá descendentní rytmický sled. V rámci kól, tvořených větším počtem rytmických sledů, byly nejčastěji zaznamenána kóla s jednoduchou, více než třísylabnou akronymickou strukturou a dále pak kóla, tvořená kombinací více descendentních sledů či kombinací akronymického a minimálně jednoho descendentního sledu.

V této práci byla analyzována neoficiální dialogická promluva. Na základě hypotézy, že v prozodické realizaci vět moderní čínštiny dochází ke změnám, které korelují se situačním kontextem mluveného komunikátu, vyvstala v průběhu psaní této práce otázka, jaké konkrétní prozodické rozdíly by byly identifikovány mezi výslednými komunikáty, které vznikly pod vlivem odlišných slohotvorných faktorů.

Nabízí se také možnost dalšího zkoumání, v němž by bylo zacíleno na segmenty s vyšším počtem slabik, neboť konkrétně šesti – a sedmi slabičné segmenty tohoto vzorku jsou svým výskytem natolik ojedinělé, že u nich bylo, s ohledem na jejich příliš nízký počet, obtížné provést objektivní analýzu.

5 Resumé

This study deals with the prosodic level of the language. The aim of the research is to analyze and answer the fundamental questions of the character of the Chinese text. Its primary pattern is an extensive lifelong work of prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. (1920-2011), who consistently devoted himself to the issue of prosodic features of Chinese and created an unprecedented work within the context of world sinology.

The scope and the nature of source material, which is prosodically transcribed according to the rules of Oldřich Švarný, was chosen to achieve objective and accurate results of quantitative analysis, in which the attention on particular prosodic phenomena is focused. Specifically, a detailed analysis is chronologically dedicated to linear segmentation within which evaluation of the number and average lengths of smaller sentence units, such as colas, segments and syllables, is indicated. The speed of speech in default analyzed recording is thereafter also measured. Afterwards, under the rhythmical segmentation analysis, the amount of individual types of rhythmical sequence throughout all the segments and also the most productive combinations of rhythmical sequences in colas is discovered.

The results of the thorough quantitative analysis clearly shows that the analyzed sample consists of 81 sentences, 204 colas, 1 111 words and 1 494 syllables. The average length of sentence is 3 colas, the average length of colas is 2 segments, the average length of segments is 3 words and the average length of word is 1 syllable. The speed of speech in default analyzed recording is 252 syllables per minute. Within the segments, the most productive is descendent rhythmical sequence. Regarding colas, acronymic rhythmical sequence is the most dominant one.

Key Words: suprasegmental phonology, Modern Chinese, prosodic transcription, linear segmentation, rhythmical segmentation, Oldřich Švarný

6 Seznam literatury a internetových zdrojů

6.1 Prameny

聚焦：姜文：不疯魔不成活(下). In: Youku 优酷 [online]. Dostupné z: https://v.youku.com/v_show/id_XODUzMTE5Mzk2.html?spm=a2h0j.11185381.listitem_page1.5!28~A&s=ed4bbe32dccd11e3a705

6.2 Seznam literatury

CRYSTAL, David. *The Cambridge encyclopedia of language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. ISBN 0521264383.

ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-858-6621-8.

ČECHOVÁ, Marie, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.

DEFRANCIS, John. *Beginning Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1963.

GUSSENHOVEN, Carlos. *The phonology of tone and intonation*. New York: Cambridge University Press, 2004. ISBN 0521012007.

HASILOVÁ, Helena. *Lingvodidaktické problémy výuky odborného vyjadřování v němčině: nácvik ústního a písemného referátu na české vysoké škole v česko-německém interkulturním prostředí*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1910-1.

HOFFMANNOVÁ, Jana. *Stylistika a--: současná situace stylistiky*. Praha: Trizonia, 1997. Jazykové příručky (Trizonia). ISBN 80-855-7367-9.

CHLOUPEK, Jan. *Dichotomie spisovnosti a nespisovnosti*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1986. Spisy FF č. 264.

JEFFRIES, Lesley a Dan MCINTYRE. *Stylistics*. New York: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0-521-40564-5.

JUN, Sun-Ah. *Prosodic typology: the phonology of intonation and phrasing*. New York: Oxford University Press, 2005. ISBN 0199249636.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-2979-4.

POSPĚCHOVÁ, Zuzana. *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-5072-8.

ROCCI, Andrea a Louis de SAUSSURE. *Verbal communication*. Boston: De Gruyter Mouton, 2016. ISBN 978-3-11-025545-4.

SHEN, Xiao-nan Susan. *The prosody of Mandarin Chinese*. Berkeley: University of California Press, 1990. ISBN 05-200-9750-5.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Hovorová čínština v příkladech I*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-817-8.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Hovorová čínština v příkladech II*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-818-6.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-819-4. 144

ŠVARNÝ, Oldřich a kol. *Hovorová čínština v příkladech IV*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 807067-820-8.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského I*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0527-X.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. 2. přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0298-X.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.

UHER, David a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ. *Prozodická analýza monologu*. Dálný východ. 2015, č. 2, s.104–115. ISSN 1805-1049.

6.3 Seznam internetových zdrojů

CAO, Jianfen. *Rhythm of Spoken Chinese: Linguistic and Paralinguistic Evidences* [online]. Conference: 6th International Conference on Spoken Language

Processing. 2000. Beijing, China cit. [2019-04-15]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/4abf/312198201e430d93568c6ad5c4fd0a95ad46.pdf>

DANEŠ, František. *Kultura mluvených projevů (Její základní předpoklady a aktuální problémy)* [online]. Naše řeč. 1969, roč. 52, č. 2-3, s. 95-109. ISSN 0027-8203 cit. [2019-04-05]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5437>

SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. *Rytmičné členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1-50)*. Dálný východ. 2016, roč. VI (2), s. 64 – 82. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISSN 1805-1049 cit. [2019-03-04]. Dostupné z: http://old.kas.upol.cz/uploads/media/Dalny_vychod_c.2_2016_01.pdf

ŠTÍCHA, František. *Mluvený text a jeho syntaktická výstavba* [online]. Naše řeč. 1995, roč. 78, č. 5, s. 250-253. ISSN 0027-8203 cit. [2019-04-05]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=7271>

ŠVARNÝ, Oldřich. *Prosodic Features in Chinese (Pekinese): Prosodic Transcription and Statistical Tables* [online]. Archiv orientální. 1991, roč. 3, č. 59, s. 234–254. ISSN 0044-8699 cit. [2019-03-03]. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/view/uuid:142a2ba8-3e4c-11e1-bdd3-005056a60003?page=uuid:142a2ba9-3e4c-11e1-bdd3-005056a60003>

ŠVARNÝ, Oldřich. *The functioning of the prosodic features in Chinese (Pekinese)* [online] Archiv orientální. 1991, roč. 2, č. 59, s. 208–216. ISSN 0044-8699 cit. [2019-03-03]. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/view/uuid:0516753b-3e4c-11e1-bdd3-005056a60003?page=uuid:13441161-3e4c-11e1-bdd3-005056a60003>

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze* [online]. Nový Orient. 2011, roč. 66, č. 4, s. 45–50. ISSN 0029-5302 cit. [2019-03-04]. Dostupné: http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakty/pracovnici/publikace/Triskova/Svarnx_NO_2011_No4.pdf

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny*. Nový Orient, 2011, roč. 66, č. 3, s. 40-43. ISSN 0029-5302 cit. [2019-04-05]. Dostupné z: http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakty/pracovnici/publikace/Triskova/Svarny_NO_2011_No3.pdf

7 Seznam příloh

Přílohy na CD:

Příloha č. 1: Audionahrávka

Příloha č. 2: Protokol analýzy

Příloha č. 3: Analýza vět

Příloha č. 4: Analýza kól

Příloha č. 5: Analýza segmentů